

ZASTUPNIK U EUROPSKOM PARLAMENTU DAVOR ŠKRLEC

Zeleni LIST

BROJ 2 / PROSINAC 2014.

U ovom broju:

*NE eksploataciji nafte u
Jadranskom moru*

*Nerazvijeni željeznički
sustav u Hrvatskoj*

*Pametno gospodarenje
otpadom i šumama*

100% obnovljiva energija

*Euroljanka godine je
Hrvatica Martina Čuljak*

*S plenarne sjednice
Europskog parlamenta*

Model cirkularne
ekonomije za izlaz
iz gospodarske
krize

ORaH primljen u
Europsku stranku zelenih

Riječ zastupnika

Drage čitateljice i čitatelji,

drago mi je da vam mogu predstaviti drugi po redu broj Zelenog lista koji je ovaj mjesec obilježen s nekoliko iznimno važnih događaja. Prije svega, to je primanje stranke ORaH u europsku zelenu obitelj. Postati dio zajedničke europske političke zajednice u samo godini dana postojanja veliki je uspjeh svih koji su intenzivno i predano radili na afirmaciji zelene politike u Hrvatskoj. Koristim stoga ovu priliku čestitati

svima na doprinosu te zaželiti nastavak uspješnih aktivnosti koje će građanima još više približiti vrijednosti i prednosti održivog razvoja.

Upravo na tom tragu mogu ukratko sažeti svoj rad i u proteklom mjesecu. Od promicanja i zagovaranja načela cirkularne ekonomije, zelenog rasta, pametnog gospodarenja otpadom pa sve do zaštite temeljnih ljudskih prava i kvalitete života građana bilo je u srži mojih govora i djelovanja, kako u Europi tako i u Hrvatskoj. Važno je spomenuti kako je i sam papa Franjo prilikom svog službenog posjeta Europskom parlamentu naglasio važnost bliskosti čovjeka s prirodom jer, kako kaže, "mi nismo gospodari naše planete, već samo njeni čuvari" pa smo stoga svi kao pojedinci pozvani na odgovorno ponašanje.

Isto tako, osobito mi je zadovoljstvo upoznati vas s jednom iznimnom djelojkom koja je od strane Europskog

parlamenta proglašena europskom građankom godine i to zahvaljujući njenom nesebičnom pomaganju ugroženim obiteljima na poplavljenim područjima. Smatrao sam kako je nominacija projekta kojeg je pokrenula, sve ono što nagrada i želi promicati, a to su humanost, tolerancija i razvoj europskog duha zajedništva.

Vjerujem da će vam informacije biti zanimljive i korisne, a osobito mi je drago kako ćete i u idućim brojevima imati priliku čitati kolumne gostujućih komentatora i stručnjaka. Kao i uvijek, otvoren sam za sve vaše komentare i sugestije, a povodom nadolazećih blagdana želim vam sretan Božić i uspješnu novu 2015. godinu!

Davor Škrlec

Klub zastupnika Zelenih/Europskog slobodnog saveza u Europskom parlamentu

Član

ENVI Odbor za okoliš, javno zdravlje i sigurnost hrane

D-CA Izaslanstvo za odnose s Kanadom

Zamjenik

TRAN Odbor za promet i turizam

REGI Odbor za regionalni razvoj

D-TR Izaslanstvo u Zajedničkom parlamentarnom odboru EU-a i Turske

Impressum

Glavni urednik: Davor Škrlec

Uredništvo: Mariana Čupić, Alan Kečkeš, Matea Klarić, Antonia Pejaković, Tanja Poša, Uroš Valentino Saraja, Marijana Tošić, Nataša Vistrička

Suradnici u ovom broju: Robert Pašičko, Marina Biti

Izdavač: Ured zastupnika u Europskom parlamentu Davora Škrleca

Ulica Klementa Crnčića 18, 10 000 Zagreb

tel.: +385 1 233 85 67

ISSN 1849-6059

KONTAKTIRAJTE NAS! www.davor-skrlec.eu

Ured u Bruxellesu:

Parlement européen
Bât. Altiero Spinelli
04E258
60, rue Wiertz / Wiertzstraat 60
B-1047 Bruxelles/Brussel
Tel.: +32(0)2 28 45828
Fax.: +32(0)2 28 49828
e-mail: davor.skrlec@europarl.europa.eu

Ured u Strasbourgu:

Parlement européen
Bât. Louise Weiss
T05115
1, avenue du Président Robert Schuman
CS 91024
F-67070 Strasbourg Cedex
Tel.: +33(0)3 88 1 75828
Fax.: +33(0)3 88 1 79828

ORaH primljen u Europsku stranku zelenih

Stranka Održivi razvoj Hrvatske (ORaH) primljena je u članstvo europske političke organizacije koja okuplja 38 zelenih stranaka Europe

Delegati i delegatkinje Europske stranke zelenih (EGP) na redovitoj godišnjoj konvenciji 9. studenog u Istanbulu jednoglasno su izglasali primanje ORaH-a u članstvo ove političke organizacije koja okuplja 38 zelenih političkih stranaka iz 33 europske države.

Ova odluka donesena je na temelju prezentacije rada i programa ORaH-a koju su predstavili predsjednica Mirela Holy, potpredsjednica Božana Zadro, potpredsjednik i zastupnik Kluba Zelenih/ESS-a u Europskom parlamentu, Davor Škrlec, te međunarodna tajnica Vlasta Toth. Krajem ljeta u Hrvatskoj je boravila delegacija Europske stranke zelenih u misiji utvrđivanja činjenica o ORaH-u tijekom koje su provjeravane informacije o ORaH-u i načinu djelovanja stranke s vodstvom i članovima/cama, ali i političkim analitičarima, akademskom zajednicom, nevladinim udrugama te predstavnicima medija. Delegacija je dala pozitivno mišljenje i preporuku za primanje ORaH-a u članstvo EGP-a.

Primanje ORaH-a u članstvo EGP-a u roku od godine dana veliki je uspjeh za stranku koja je formirana tek prije godinu dana. Primitak ORaH-a u članstvo EGP-a omogućit će ORaH-u jačanje utjecaja Stranke na europsku zelenu politiku te pozicioniranje u širem međunarodnom kontekstu.

Potpredsjednici ORaH-a Božana Zadro i Davor Škrlec, predsjednica Mirela Holy, predsjednik EGP-a Reinhard Bütikofer i međunarodna tajnica ORaH-a Vlasta Toth

EKONOMSKA VRIJEDNOST VOLONTIRANJA U EU

Zastupnik ORaH-a Davor Škrlec pismenim je putem ukazao Komisiji na potrebu uvođenja jedinstvenog sustava mjerenja ekonomske vrijednosti volontiranja u svim državama članicama EU-a. Prepoznatljivost utjecaja volonterskog rada na ekonomska kretanja i BDP sve je veća, o čemu podaci uopće nisu uvršteni u ekonomske statistike. Prema procjenama, u EU volontira više od 100 milijuna ljudi koji čine daleko znatniji udio radne snage, dok doprinos volonterskog rada BDP-u iznosi oko pet posto, što ukazuje na njegovu znatnu ekonomsku vrijednost. U državama članicama gdje su napravljeni izračuni u principu nema suglasnosti o procjeni ekonomske vrijednosti volonterskog rada za dotičnu zemlju, a sam se utjecaj na BDP uvelike razlikuje. Zastupnika Škrleca zanima planira li Komisija uvesti jedinstvene instrumente za mjerene ekonomske vrijednosti volontiranja.

IMPLEMENTACIJA DIREKTIVE O POTICAJU UPORABE OBNOVLJIVIH IZVORA ENERGIJE

Pismenim pitanjem upućenim Europskoj komisiji, zastupnik Škrlec osvrnuo se na Direktivu o poticanju uporabe obnovljivih izvora energije te na direktivu koja promovira međusobnu suradnju država članica, ali i njihovu suradnju s trećim zemljama na području obnovljivih izvora energije. S obzirom da ti ciljevi nisu ostvareni, Davor Škrlec upitao je Komisiju za korake koje namjera va poduzeti u svrhu ostvarivanja spomenute suradnje te na koji način može obvezati države članice na implementaciju mehanizma suradnje u svoje nacionalne akcijske planove. Isto tako, zastupnik Škrlec osvrnuo se i na povoljnu poziciju Hrvatske u potencijalima za razvoj obnovljivih izvora energije te upitao na koji način Europska komisija može utjecati na učinkovitije iskorištavanje potencijala iz obnovljivih izvora energije u Hrvatskoj, ali i drugim državama članicama u sličnoj situaciji.

HUMANITARNA SITUACIJA U JUŽNOM SUDANU

Zabrinut zbog tragične situacije u Južnom Sudanu, zastupnik ORaH-a je ukazao na potrebu za konkretnim djelovanjem od strane međunarodnih institucija, a time i Europske unije jer će zanemarivanje problema rezultirati još gorim posljedicama. Zbog intenziteta sukoba, već je sada 3,5 milijuna ljudi u opasnosti od smrti uzrokovane manjkom hrane te će više od 200 000 djece mlađe od pet godina biti pothranjeno samo u ovoj godini. Svjestan činjenice kako Južni Sudan oko 90% svojih prihoda temelji na eksploataciji nafte, nad čime nije moguće transparentno vršiti nadzor i zbog čega veliki dio sredstava odlazi na kupnju oružja, Škrlec se zalaže za jači međunarodni nadzor te razvijanje alternativnih rješenja za osiguravanje dostojanstvene egzistencije stanovništvu Južnog Sudana.

SPORAZUM REPUBLIKE MOLDOVE I EUROPSKE UNIJE

Zastupnik Davor Škrlec je na plenarnoj sjednici u studenom pismeno podržao sporazum o pridruživanju Republike Moldove Europskoj uniji tvrdeći kako sporazum pokazuje poticaj daljnjim reformama u toj zemlji, ali i istovremeno šalje jasnu poruku njenih građana o predanosti zajedničkim vrijednostima. To je siguran put ka politici otvorenih vrata kojoj Republika Moldova treba težiti. Preduvjet za to jest vladavina prava i poštivanje temeljnih ljudskih vrijednosti, u okvirima Republike

Moldove – cjelovitost teritorija, poštivanje manjinskih prava i autonomije dviju regija, Pridnjestrovlja i Gagauzije. Nezaobilazna je činjenica kako Republika Moldova ulaže napore u izgradnju demokratskih institucija s kojima u budućnosti treba nastaviti, no Europska unija joj pritom treba biti konstantna podrška u njezinim progresivnim i demokratskim nastojanjima, s oprezom pristupajući trenutno složenom kontekstu tog dijela Europe.

Zastupnik ORaH-a pozvao na mirno rješavanje spora koje uzrokuje napetosti na Cipru

Kao zamjenski član izaslanstva u zajedničkom parlamentarnom odboru Europske unije i Turske, zastupnik ORaH-a Davor Škrlec sudjelovao je u studenom na plenarnoj raspravi Europskog parlamenta o aktivnostima Turske koje uzrokuju napetosti u isključivom gospodarskom pojasu Cipra.

Ovim putem izrazio je duboku zabrinutost zbog problema koji su nastali u ekskluzivnoj ekonomskoj zoni Republike Cipar i uzrokovali prekid započetih pregovora predvođenih Ujedinjenim narodima.

“U skladu s vrijednostima Europske unije i UN-ove konvencije o pravu mora, pozivam na mirno rješavanje spora u kontekstu nove faze pregovora o ujedinjenju i stvaranju pozitivne klime za obje strane. Istraživanja potencijalnih nalazišta nafte i plina u vodama Cipra od zajedničkog su interesa za grčku i tursku stranu, između ostalog, jer se posljedice štetnih učinaka na okoliš mogu odraziti na cijeli otok.” – istaknuo je Škrlec. Zastupnik ORaH-a predlaže da se

u tom smjeru postavi čvrst temelj za buduće pregovore kako bi se uzdigli od partikularnih interesa i time izgradili međusobno povjerenje na dobrobit svih stanovnika bez obzira na etničku ili kulturnu raznolikost koja je oduvijek bila i jest prepoznatljivo bogatstvo Cipra pa tako i same europske civilizacije. Škrlec smatra kako je nastavak pregovora i pronalaženje zadovoljavajućeg rješenja za sve strane strateški interes i Europske unije i Republike Turske.

Škrlec u Parlamentu: Ljudi poput Šešelja mogu usporiti put Srbije ka Europskoj uniji

U ime kluba Zelenih/ESS-a, zastupnik ORaH-a Davor Škrlec sudjelovao je u izradi rezolucije i raspravi o slučaju optuženog ratnog zločinca Vojislava Šešelja koja je u studenom prihvaćena uvjerljivom većinom glasova na plenarnoj sjednici Europskog parlamenta u Strasbourgu.

Zabrinjavajuće je da Haški sud za usporedive slučajeve primjenjuje različite kriterije koji u konačnici ne doprinose njegovoj vjerodostojnosti i krajnjem cilju – procesu pomirenja i stabilizaciji regije. Svjestan rizika, Međunarodni sud u Haagu, neodgovorno je otvorio prostor za potencijalnu destabilizaciju regije, što dodatno narušava vjerodostojnost i povjerenje građana ukazano međunarodnoj instituciji, smatra Škrlec.

Osuđeni ratni zločinac Vojislav Šešelj svojim govorom mržnje i uvredljivim izjavama dovodi u opasnost dosadašnji napredak u odnosima zemalja regije. Srbija mora izraziti jasan osuđujući stav svakog oblika govora mržnje. Škrlec očekuje od institucija Srbije da pokažu odgovorno ponašanje države koja je kandidat za članstvo u Europskoj uniji i poštivanje temeljnih načela Europske unije. Zaštita prava manjina i općenito ljud-

skih prava te poštivanje različitosti i promicanje dobrih odnosa u regiji, nužni su preduvjeti suradnje. Snažno podržavam političke stranke i organizacije civilnog društva u Srbiji čije je djelovanje usmjereno na trajni mir u regiji i konstruktivnu suradnju, napomenuo je Škrlec u svom govoru. Sama dinamika procesa usuglašavanja konačnog teksta rezolucije upućivala je na složenost i ozbiljnost situacije u regiji. Konačan tekst zahtijevao je snažnu argumentaciju kako bi se dostigao kompromis.

Škrlec je izuzetno zadovoljan pruženom podrškom njegove političke grupacije Zelenih/ESS-a jer su od samog početka shvatili ozbiljnost situacije i potencijalnog problema za proces pomirenja unutar regije. Dodijeljena odgovornost za rezoluciju u ime Zelenih/ESS-a omogućila mu je znatan utjecaj na razvoj zajedničke verzije rezolucije svih političkih grupacija. Zahvaljujući tome, branio je hrvatski interes zalaganjem za poštivanje kulturnih i manjinskih prava u Srbiji te priznavanjem uspjeha civilnog društva Srbije u osudi nedemokratskog govora mržnje. Rezolucija je poticaj Srbiji za jasnu predanost svojoj europskoj budućnosti i demokratskim načelima.

Model cirkularne ekonomije za izlaz iz gospodarske krize

Zastupnik ORaH-a Davor Škrlec u studenom je bio supredsjedatelj Europskog foruma za proizvodnju u Europskom parlamentu. Tema Foruma bila je kako novi model cirkularne ekonomije može pomoći proizvodnji te na koji način učinkovito koristiti resurse unutar postojeće industrijske politike.

Postojeći linearni model ekonomije je neučinkovit i neodrživ jer vodi ka iscrpljivanju ograničenih resursa i gomilanju otpada. Za održavanje dugoročne kompetitivnosti europske, a i time i hrvatske industrije na globalnom tržištu, ključno je smanjiti potrošnju energije i uvoz resursa kao najutjecajnijih elemenata u troškovima proizvodnje i cijeni konačnih proizvoda.

“Upravo zato, model cirkularne

ekonomije kao okosnica pametnog, održivog i zelenog rasta, temelje polaže u eko-inovacije i napredne tehnologije. Kroz novi zakonodavni paket cirkularne ekonomije potaknut će se inovacije u recikliranju materijala, primjena eko-dizajna u svrhu produženja životnog vijeka proizvoda, mogućnosti jednostavne prenamjene proizvoda po isteku životnog vijeka i smanjenje potrošnje energije u recikliranju istih. To je jamstvo kontinuiteta uspješne politike koja već čini Europsku uniju predvodnicom u održivom razvoju.” – objasnio je zastupnik Škrlec.

U cilju očuvanja prirodnih resursa, bioraznolikosti i stvaranju konkurentnog gospodarstva nije dovoljno samo promijeniti paradigmu dosadašnjeg gospodarenja otpadom, nego i promijeniti načine raz-

mišljanja pojedinaca te potaknuti gospodarstvo na razvoj novih, održivih poslovnih modela. Drugim riječima, oponašajući prirodu, cirkularni model podrazumijeva industriju i životne navike koji otpad tretiraju kao resurs za ponovnu upotrebu.

“ORaH se u Hrvatskoj zalaže za primjenu cirkularne ekonomije. Nužno je razviti učinkovit sustav primarnog razvrstavanja otpada kako bi što prije smanjili njegovu zbrinjavanje na odlagalištima i uklonili potrebu izgradnje spalionica. Također, važno je spomenuti i nematerijalne koristi kao što su utjecaj na zdravlje, zaštitu okoliša i prirode. Sve zajedno doprinosi otvaranju novih radnih mjesta na lokalnoj razini, održivom gospodarstvu i u konačnici kvalitetnijem životu građana.” – zaključuje Škrlec.

Ne damo solane, ne damo svoju stoljetnu tradiciju zbog eksploatacije nafte u Jadranu

U suradnji s talijanskom zastupnikom Rosom D'Amato i drugim kolegama iz Italije, zastupnik ORaH-a Davor Škrlec organizirao je u studenom konferenciju "Don't fossilize yourself! Towards a new energy model" koja se održala u Europskom parlamentu u Bruxellesu.

Cilj konferencije bio je ukazati na opasnosti trenutnog ekonomskog modela temeljenog na fosilnim gorivima i njegovim štetnim posljedicama na poljoprivredu, ribarstvo i turizam. Prepoznata je potreba za jasnim i usuglašenim stavom svih država na Jadranu i Mediteranu kako bi se zbog postojećih loših primjera spriječila nova bušenja i nepovratno zagađenje okoliša i ugrožavanje zdravlja građana.

Ova konferencija poslužila je kao prilika da se razmotre postojeće nacionalne politike država članica Europske unije na području energetike i da se predlože novi održivi alternativni modeli razvoja koji uzimaju u obzir postojeću industriju i ostale sektore gospodarstva.

"Ribarstvo i turizam često su istaknuti kao najranjiviji sektori, ali ne smijemo zaboraviti nekoliko grana koje doprinose stabilnim i sve značajnijim dijelom prihoda. Pod najvećom prijetnjom su nacionalni parkovi Kornati, Mljet i Brijuni te ostali parkovi prirode i zaštićena područja koja graniče s jadranskom obalom. U posljednjih nekoliko godina uložena su znatna sredstva u razvoj akvakulture koja zbog čistog mora postiže visoku kvalitetu u uzgoju ribe i školjkaša. Čisto more od iznimne je važnosti za održivi turizam kao i za uspješnost farmaceutske industrije i terapijske liječenje. Unutar politike zaustavljanja iseljavanja s otoka već su uložene

na značajna sredstva u razvoj prehrambene industrije. Planirane naftne bušotine u Jadranu ugrožavaju ne samo postojeće investicije već i daljnja ulaganja te se time u pitanje dovode ulaganja od nekoliko desetaka milijuna kuna. Također, time se dovode u opasnost i naše solane s najdužom tradicijom koje proizvode najkvalitetniju sol. Uz sve navedeno u Hrvatskoj još ne postoji mogućnost zbrinjavanja opasnog otpada ni prateće infrastrukture za prijevoz otpada s bušotina", kaže Škrlec.

Početak siječnja ORaH je upozorio na nekoliko štetnih posljedica koje se tiču odluke Vlade RH da bez provedenog javnog natječaja dozvoli norveškoj grupaciji Spectrum istraživanje jadranskog podmorja te komercijalnu uporabu strateških energetskih podataka, i sve to bez završenog postupka procjene utjecaja na okoliš.

"Zabrinjavajuće je da Vlada RH olako i besplatno dijeli strateške energetske podatke dobivene na temelju INA-inih višegodišnjih istraživanja vrijednih milijarde kuna. Strateški energetske podaci od državnog značaja ustupljeni su privatnoj

kompaniji Spectrum", rekao je Škrlec.

Iako je protiv eksploatacije nafte jer smatra da je Jadran zatvoreno i plitko more, zastupnik ORaH-a napomenuo je kako se njegova stranka ne protivi eksploataciji plina u Jadranu ako je u skladu sa svim ekološkim standardima. Posebno je istaknuo da se ORaH protivi ustupanju energetske suverenosti stranim tvrtkama, a to je upravo ono što Vlada RH radi kroz svoje projekte. Zastupnik Škrlec naveo je brojne razloge zbog kojih izražava veliku zabrinutost u svezi odlučnosti Vlade da provede projekte visokog rizika.

Na poziv zastupnika Škrleca, na konferenciji je video snimkom iz Kalifornije sudjelovao i svjetski stručnjak za ekologiju **Nenad Duplančić**. Zastupnik Škrlec i Duplančić smatraju kako je zabrinjavajuće što hrvatska Vlada ustraje u nastojanju ekspanzije bušenja nafte u Jadranu bez mjerodavnih priprema, pogotovo u vrijeme kada svjetski znanstvenici upozoravaju na globalno zatopljenje i postojanje održivih alternativnih rješenja suzbijanja istog.

SAT PO SAT: 50 sati u Zapadnoj regiji

RIJEKA – OPATIJA – ROVINJ – POREČ – UMAG – LABIN – VRBOVSKO – OGULIN – SKAKAVAC/KARLOVAC – DUGA RESA

Godina dana postojanja stranke ORaH i uspješno obavljani unutarstranački izbori stavljaju nas pred nove zadatke. Pred nama je zahtjevan plan rada: podići ogranke u svim hrvatskim gradovima i barem u 10% općina, infrastrukturno ojačati, pripremiti se za parlamentarne izbore. Vrijeme je za sažimanje dosadašnjih iskustava na samome terenu. Vodstvo ORaH-a kreće u akciju.

Prva je na redu regija Zapad. Najuže vodstvo ORaH-a: predsjednica Mirela Holy, potpredsjednici Božana Zadro i Davor Škrlec, uz pojačanje novoizabranog glavnog tajnika Hrvoja Horvata – kreće na put. U manje od tri dana koja imaju na raspolaganju, nastojat će obići što više lokaliteta. Važno je susresti se s članovima, no podjednako tako razgovarati i sa simpatizerima koji su uvijek prepuni pitanja o ORaH-u. Na planiranoj ruti od Rijeke do Duge Rese prioritet dobivaju mjesta osnivanja novih ograna, Umag i Vrbovsko, kao i obilazak lokaliteta gdje su ogranci tek u nastajanju.

Glavna organizatorica ovoga putovanja je predsjednica Regionalne organizacije Zapad, Željka Barbarić. Na raspolaganju ima svega dva tjedna da posloži plan puta prema dobivenim uputama, no Željka je, kao i uvijek, na visini zadatka. Ona i članovi Predsjedništva za Zapadnu regiju, Marina Biti i Alen Protić, uigran su već tim, a oslonac na terenu pružaju im predsjednici pojedinih gradskih organizacija te povjerenici budućih gradskih i općinskih organizacija koji se povezuju izravno s članstvom.

Mehanizam se pokreće.

RIJEKA: 17:00 h, 21. studenog - obilježavanje godišnjeg rada stranke ORaH, Hotel Continental

Mjesto inicijalnoga okupljanja je Rijeka – poslovna dvorana Hotela Continental. Na okupu je regionalno i gradsko vodstvo kao i članstvo iz šireg riječkog pojasa; s nestrpljenjem se očekuje dolazak stranačkoga vodstva. Radno slavimo prvu godinu postojanja stranke ORaH.

Sastanci ovoga tipa uvijek su izvršna prilika za neformalno druženje s uvijek rado viđenom Mirelom Holy te potpredsjednicima stranke, Božanom Zadro i Davorom Škrlecom, kao i za upoznavanje s novim političkim kadrovima. Ovoga puta to je novi glavni tajnik ORaH-a, Hrvoja Horvat, za kojega su prisutni imali bezbroj pitanja.

Predsjednica stranke otvara događanje pozdravom, nakon čega slijedi njezino rezimiranje jednogodišnjega rada ORaH-a s aspekta ostvarenosti rezultata inicijalnoga plana rada, orijentirano na upoznavanje s planom rada za naredni period. Sukladno prvotno postavljenim ciljevima, osnovani su ogranci u svim županijskim centrima. Anketna ispitivanja pokazuju da se ORaH isprofilirao kao treća politička opcija u Hrvatskoj. I na izborima za EU parlament bili smo uspješni: ne samo da smo prešli izborni prag, nego sada imamo i ORaH-ovog predstavnika, Davora Škrleca, u tom visokom međunarodnom tijelu. Nakon samo godine dana postojanja, postali smo i članovi Europske stranke zelenih (EGP) te priskrbili nefor-

malni naslov najuspješnije zelene stranke u Europi. Uspješno smo proveli i prve unutarstranačke izbore implementirajući demokratska načelo 'jedan član-jedan glas', uz dosljednost principu paritetne demokracije. Sve su to odlični rezultati, no ne zanosimo se – potrebno je učiti iz prijašnjih iskustava i konstantno raditi na poboljšanju. ORaH će se uspješno razvijati samo ako budemo samokritični i spremni zapažati vlastite propuste te ih popravljati.

Davor Škrlec detaljnije se osvrnuo na iskustvo euro-parlamentarnih izbora podrobnije upoznavši prisutne

sa svojim radom u EU parlamentu, s odborima u koje je uključen, sa stavovima koje zastupa, sa zadacima koje je postavio pred sebe, kao i sa strategijama, posebno onima poput Jadransko-jonske koje se izravnije reflektiraju i na razvojne mogućnosti regije Zapad. Božana Zadro kritički se osvrnula na proces provođenja unutarstranačkih izbora, posebno se fokusirajući na njegove aspekte koji se u budućnosti mogu i trebaju unaprijediti. ORaH probija uvriježene demokratske standarde i nastaviti će ih probijati, što je zahtjevan put na kojemu ne smije biti posustajanja.

Nakon uvodnih izlaganja, uslijedila je multimedijalna prezentacija: Regija Zapad – RETROSPEKTIVA. U vedrom tonu, ponuđen je presjek svih glavnih aktivnosti tijekom prve godine ORaH-a u zapadnoj regiji. Rezimiran je put uspostavljanja svakog pojedinačnog ogranka te imenovanja njihovog vodstva – povjerenika i tajnika; ponuđen je osvrt na održane tribine; prisjetili smo se trase kretanja izložbe „Održivi razvoj otvara radna mjesta“ kroz tridesetak regionalnih punktova; evocirani su glavni naglasci kampanje za EU izbore; apostrofirani su učinci programskog rada na sektorskim i regionalnim politikama; a prisjetili smo se i otvaranja stranačkih prostorija u Rijeci, Karlovcu i Puli.

U završnici prezentacije, fokus je bio slavljenički, vezan uz uspješno obavljene unutarstranačke izbore i prvu obljetnicu stranke ORaH. Uz glazbu, na stol je stigla i torta...Predsjednica stranke Mirela Holy ugasila je svjećicu na torti koju je, na iznenađenje prisutnih, uz efekt prskalice u salu unijela Željka Barbarić. Prilika je to ne samo za cvijeće i za zagrljaje, nego i za podjelu „petica“, i to petorci naših izvrsnih i požrtvovnih članovi koji su svojim samozatajnim, a predanim radom bitno doprinijeli uspješnom funkcioniranju ORaH-a u regiji Zapad: Kristianu Baničeku, Matei Bojonić, Dorotei Čeperić, Ivanu Iskri i Milici Momčilović. „Petice“ su zah-

valnice, potpisane od strane regionalnoga vodstva – uspomena na prvu godinu rada. Uvijek ćemo s osobitim zadovoljstvom isticati rad naših vrijednih članova!

OPATIJA: 21:00 h, 21. studenog - druženje u kavani Hotela Millenium

Iz Rijeke smo se uputili prema bajnoj Opatiji gdje su nas dočekali novi zanimljivi susreti s našim vrijednim članovima. U kavani Hotela Millenium nastavili smo druženje u neformalnom tonu. Atmosfera je srdačna, vesela i topla. Našoj već pomalo uhodanoj družini priključio se i ORaH-ov najstariji član, Marijan Oman, iz Kraljevice. Međugeneracijska solidarnost, paritetna demokracija i inkluzivni pristup nisu tek prazne političke parole, već način na koji ORaH živi i diše.

ROVINJ: 9: 30 h, 22. studenog - druženje na terasi Hotela Adriatic

ORaH-ova družina se iz Rijeke otisnula prema Rovinju već rano ujutro. Ovaj istarski pitoreskni gradić dočekuje nas blistav i okupan kasnojesenskim suncem. Terasa hotela Adriatic je na svega dva koraka od mora, a na njoj se sastala brojna ORaH-skupina koju čine pristigli Puležani, Porečani, Riječani, Zagrepčani i domaćini Rovinježi. Sniježana Matejčić naša je povjerenica za Poreč i voditeljica tijekom cijele istarske turneje. Razgovorali smo o animiranju istarskih građana u pristupanju stranci, o zazoru koji tu postoji od oponentskih političkih pritisaka, a načeta je i priča osposobljavanja članova za vijećničku dužnost i javni nastup. Vremena koje smo imali na raspolaganju bilo je i premalo za sve o čemu su Rovinježi željeli razgovarati s predsjednicom i tajnikom stranke, ali svakako će biti još prilika za druženje!

POREČ: 11: 30 h, 22. studenog - druženje u bistrou Cotton Club

Put se nastavio prema Poreču. Na terasi Cotton Cluba na ulazu u stari grad dočekuje nas dio porečkih članova ORaH-a i nekolicina simpatizera. I ovdje moramo Mirelu Holy dijeliti s medijima, no urednik lokalnog Radio centra je uistinu strpljivo čekao na svojih par minuta zasebnog razgovora. Neki su oko Mirele Holy, drugi oko Božane Zadro, a treći zaposjedaju Davora Škrleca bezbrojnim pitanjima o održivoj energetici.

Druženje bi se nastavilo do kraja dana, ali došlo je vrijeme za pokret. Sljedeća destinacija je Umag gdje se trebala održati svečana sjednica osnivanja gradske organizacije.

UMAG: 13: 30 h, 22. studenog - osnivanje gradske organizacije ORaH-a u Gradskoj vijećnici

Jedva se otrgnuvši od porečkih kolega, pomalo kasnimo pa stajemo na gas koliko nam je dopušteno da što prije stignemo u Umag. Naime, tamo se odvija događaj od prvorazredne važnosti - osnivačka skupština gradske organizacije ORaH-a koja je po broju članova već uistinu narasla do respektabilnih razmjera. U ugodnom miljeu Gradske vijećnice dočekala nas je Petra Kosanović Vrbat, povjerenica za ovaj grad, koja osnivački protokol vodi na hrvatskom i na talijanskom jeziku. Stranačko i regionalno rukovodstvo sudjeluje u ceremonijalu ove dobro posjećene sjednice i tu se rekapituliraju glavne teme s riječkog obilježavanja godišnjeg rada stranke. Razgovor se s prisutnima poslije protokolarnoga dijela nastavlja u holu gdje nas čeka ukusna zakuska. Rado bismo ostali još puno duže nego što možemo, no pred nama je još labinska destinacija gdje je zakazana tribina o održivoj energetici, i znamo da tamo svi s nestrp-

ljenjem očekuju Davora Škrleca. Nevoljko se otргavamo od ljubaznih Umažana koji nas iz svoga grada ne puštaju praznih ruku. Dobili smo na poklon po sadnicu lavande pa sa sobom nosimo dalje ugodan mirisni otisak mediteranskog ugođaja.

LABIN: 17: 00 h, 22. studenog - tribina "Energetika bez ugljena – održiva Europska energetska unija" i predstavljanje sektorske politike održive energetike ORaH-a u Gradskoj knjižnici Labin.

Iz Umaga pravac Labin gdje nas očekuje tribina u multimedijalnoj dvorani uz Gradsku knjižnicu. Mnogi istarski bibliotekari složiti će se da je to najljepša gradska knjižnica u Istri. Smještena u zgradi koju su nekada koristili labinski rudari, ona predstavlja efektan spoj baštinjene industrijske arhitekture i suvremenog unutrašnjeg uređenja koje respektira izvorni prostor. Sedamdesetak ljudi, među kojima i gradonačelnik Labina, došlo je na razgovor o temi životno važnoj za ovaj kraj: "Energetika bez ugljena – održiva Europska energetska unija". Najavljeni predavač, Davor Škrlec, uživa simpatije građana Labina i Istre još iz vremena kada je bio pomoćnik Mirele Holy u Ministarstvu zaštite okoliša i prirode, zahvaljujući već tada iskazivanim stavovima o termoelektrani na ugljen Plomin 3, a oni su u potpunosti usklađeni s viđenjima lokalnog stanovništva.

Davor Škrlec predstavio je sektorsku energetska politiku ORaH-a iz perspektive "hrvatskog kašnjenja", koje je opisao kao drugo opće mjesto u karakteriziranju Hrvatske, uz davno usvojen pojam "hrvatskoga jala". Jasno je argumentirao stav da ugljen kao energent nije racionalno rješenje pri gradnji nove termoelektrane u Plominu, a izlaganje je zaključio povezivanjem tema energije i de-

mokracije: "Kupujući naftu i ugljen kao energente nerijetko pomažemo države nedemokratskog uređenja i one koje pomažu terorističke skupine koje utječu na nastanak ili produbljivanje krize u Europskoj uniji".

Diskusija je bila, kao što se moglo i očekivati, izuzetno živa. Građani su razvijali argumentaciju protiv ugljena kao energenta za Plomin 3, a Mladen Bastijanić upozorio je na apsurdan plan, a to je da postrojenja Plomina 3 hladi voda iz jedinog još nezamućenog labinskog izvora pitke vode.

VRBOVSKO: 10:00 h, 23. studenog - osnivanje gradske organizacije ORaH-a

Iz Rijeke smo krenuli oko 9:00 sati. U Vrbovskom su nas dočekali povjerenik Mauro Damić i tajnica ogranka Sanja Hajdin. I ovdje je Mirela Holy u svome kratkom govoru podsjetila na nedavno održane unutarstranačke izbore te upoznala nazočne s ciljevima i napretkom stranke od osnivanja do danas. Prisutnima se obratio i potpredsjednik stranke i europarlamentarac Davor Škrlec koji je nazočne upoznao o svom djelovanju unutar Europskog parlamenta osvrnuvši se posebno na problematiku gospodarenja šumama, na što se nadovezala i članica predsjedništva ORaH-a Marina Biti koja je podsjetila i na nedavno održanu tribinu na temu šumarstva u Vrbovskom. Povjerenik za Vrbovsko

pozdravio je prisutne članice i članove GO Vrbovsko, simpatizere i sve prisutne te im ukratko predstavio glavne ciljeve GO Vrbovsko za naredno razdoblje, među kojima je istaknuo važnost održive poljoprivrede i pravilnog gospodarenja šumama kao okosnice opstanka Gorskog kotara. Na svečanoj osnivačkoj skupštini među prisutnima je bila i potpredsjednica stranke Božana Zadro te novoizabrani glavni tajnik ORaH-a Hrvoje Horvat. Nakon održanog svečanog dijela prisutni gosti nastavili su neformalno druženje s članovima i članicama te svima nazočnima uz organiziran domjenak sačinjen od proizvoda kućne proizvodnje naših gostoljubivih članica i članova.

OGULIN: 12:15 h, 23. studenog - druženje u hotelu Frankopan

Druželjubivi i velikodušni Ogulinci – članovi i simpatizeri ORaH-a, dočekali su vodstvo stranke u hotelu Frankopan gdje se u vrlo ugodnoj atmosferi moglo uživati u „čašici razgovora“ i čuti pokoja zanimljivost kako iz ogulinskog kraja i povijesti, tako i o problemima kojima se svakodnevno susreću građani Ogulina. Zemljopisni položaj ogulinske udoline smještena na prijelazu iz Gorskog kotara u Liku obilježio je i način života Ogulinaca te njihov osjećaj regionalnoj pripadnosti koji unekoliko reflektira i Gorski kotar u Liku, no u toj je svojoj dvojnosti specifičan i osebujan.

Ogulinci njeguju duh pitomog gradića ugodnog za život. Ponosni na ostavštinu svojih predaka, pažljivo čuvaju sve vrijednosti i prenose ih na svoje potomke. Uvažavanje tih vrijednosti zadaća je kojoj i ORaH u Ogulinu misli prionuti. Ovaj je dobro posjećen susret, na kojemu nam se pridružio i predsjednik Glav-

noga foruma, Gordan Cmrečki, rezultirao zaključkom svih prisutnih o potrebi za osnivanjem ogranka u Ogulinu te obećanjem vodstva da će se toj misiji svesrdno prionuti.

SKAKAVAC/KARLOVAC: 14: 00 h, 23. studenog - predavanje na eko-etno imanju (OPG Jelača) pod nazivom "Obiteljska poljoprivredna gospodarstva u kontekstu ekoturizma"

S ciljem populariziranja održive poljoprivrede kao jedne od temeljnih programskih okosnica ORaH-a i ekoproizvodnje hrane u ruralnim krajevima Karlovačke županije, u autentičnome ozračju obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva u mjestu Skakavac kraj Karlovca, organizirali smo tribinu „Obiteljska poljoprivredna gospodarstva u kontekstu ekoturizma“. Posljedice Domovinskog rata i višegodišnjeg neulaganja u te krajeve dovele su do iseljavanja preostalog stanovništva, povećanja površine neobrađenog zemljišta i velike stope nezaposlenosti. No

uz sve te probleme, ruralni krajevi nude razne mogućnosti i prilike za razvoj. Riječ je o potencijalno bogatim poljoprivrednim područjima s plodnom zemljom, očuvanim prirodnim bogatstvom i ekosustavima. Domaćin na eko-etno imanju, mr. sc. Radomir Jelača, upoznao je prisutne s prednostima ekoproizvodnje hrane, ali i s problemima s kojima se susreću proizvođači. Obišavši imanje, imali smo prilike vidjeti nasade bobičastog i koštuničavog voća koje posjetitelji mogu sami brati, po principu „samoberbe voća“, što je ujedno i glavni način plasmana proizvedenog. O aspektu agroturizma i njegovoj povezanosti s poljoprivrednom proizvodnjom, govorila je mag. ing. ekološke poljoprivrede i agroturizma, Klara Fabac.

Upravo zalaganjem za primat ekološke poljoprivrede naspram klasične, možemo pozitivno utjecati na probleme ruralnih krajeva kao što su nezaposlenost, smanjenje obradivih površina te iseljavanje i gubitak stanovništva, uz minimalno utjecanje na postojeće prirodno bogatstvo. A da je agroturistička ponuda itekako atraktivna, potvrdili su nam i živopisni pejzaži u kojima smo uživali, kao i neodoljiva ekotrzeza kojom nas je počastila ljubazna obitelj Jelača.

DUGA RESA: 17: 00 h, 23. studenog - završno druženje u Motelu Roganac

Veliko finale ORaH-ove vikend turneje po regiji Zapad odvijalo se u Karlovačkoj županiji, u Dugoj Resi - izuzetno zanimljivom gradiću smještenu na obalama rijeke Mrežnice, mjestu visokog industrijskog, ali i turističkog potencijala u kojem već više mjeseci djeluje ORaH-ova gradska organizacija.

Ovo se druženje stranačkog i regionalnog vodstva odvijalo u Motelu Roganac gdje su se rezimirali sadržaji stranačkoga rada, ali i dojmovi izuzetno bogatoga vikenda. Okupljeni članovi i njihovo gradsko vodstvo iskoristili su ovu prigodu da predsjednici Mireli Holy iznesu iskustva rada gradske organizacije Duga Resa, te iskažu podršku njezinu stavu o potrebi reorganizacije pretjerano tromog i netransparentnog administrativnog aparata koji je zasad po njihovu viđenju glavna prepreka za privlačenje stranih investitora i daljnji gospodarski razvoj dugoreškoga kraja. Druženje je rezultiralo izravnim radnim dogovorima regionalnog i gradskog vodstva.

Teško je bilo rastati se pa je druženje potrajalo duže od planiranog. Predsjednica Mirela Holy, potpredsjednici Božana Zadro i Davor Škrlec te glavni tajnik Hrvoje Horvat krenuli su prema Zagrebu tek negdje iza 19 sati, razišavši se s dugoreškim domaćinima i s članicom Predsjedništva Marinom Biti i regionalnom predsjednicom Željkom Barbarić koje su se s riječkim kolegama uputile prema Rijeci.

(Tekst pripremila: Marina Biti)

100% obnovljiva energija u Hrvatskoj - kako i zašto?

Svakim danom raste broj zemalja koje su nagovijestile da prelaze na 100% obnovljive izvore energije: Škotska, Danska, Švedska, Island, Kostarika... Još je veći broj gradova s istim ciljem: Barcelona, München, San Francisco... Zbog čega postoji takav trend?

Kao glavni razlog ističu kako su presiromašni da bi dopustili da im toliko novaca odlazi van njihovih granica umjesto da ostane kod njih i razvija njihovu industriju i radna mjesta. Postoje i drugi razlozi poput, primjerice, zaštite okoliša i zelenog brendiranja. Može li i Hrvatska slijediti taj trend? I treba li?

Ekonomski gledano, procjene govore kako 15-17% bruto društvenog proizvoda odlazi na troškove energije. Upravo isti iznos našeg BDP-a je udio turizma. Sve

što zaradimo od turizma potrošimo na energiju. Pojednostavljeno, kad bi energiju trošili 20% učinkovitije dolazimo do porasta BDP-a od 3% koji više ne odlazi van granice, a takav porast danas, kada je BDP konstantno ispod nule, čini ogromnu razliku. Na sličan način, kad bi polovicu potrošene energije proizvodili iz vlastitih obnovljivih izvora, postićemo da se iznos od 8% BDP-a vraća natrag u državu kroz vlastite investicije. Čini se jednostavno? Prošle godine shvatila je to i Kina

ZELENI KUTAK

KOMENTATOR MJESECA

Dr.sc. Robert Pašičko zaposlenik je Programa Ujedinjenih naroda za razvoj u Hrvatskoj

koja je investirala više u nove energetske kapacitete na sunce i vjetar nego na ugljen. Zemlje koje nastavljaju sa starim modelom rasta baziranim na fosilnim gorivima postaju budući gubitnici, a pobjednicima je jasno da jedino nove tehnologije i novi način razmišljanja donose ekonomsku o-

drživost i samostalnost.

U zemlji u kojem se preko polovice energije i hrane uvozi, rješenje za razvoj ne predstavljaju megalomanske investicije koje u konačnici vode u još veću ovisnost o uvozu. Strano ulaganja u plinske i naftne terminale i naftovode ne predstavlja razvoj, nego gura u još veću ovisnost o uvozu. Razvoj se postiže investicijama koje inteligentnije preusmjeravaju sredstva namijenjena uvezenoj hrani i energiji prema razvoju lokalnih resursa koji ih sami proizvode. Na taj način ujedno pridonose lokalnom vlasništvu, uključenosti i zapošljavanju; ne odražavaju se negativno po okoliš i podržavaju stabilan razvoj lokalne ekonomije.

Postojeći model centraliziranog upravljanja putem ulaganja u velike sustave bazirane na fosilnim gorivima potrebno je zamijeniti novom ekonomijom koja vodi prema održivom razvoju. Zato je 100% obnovljiva energija, kao cilj koji postavljamo sami sebi, bitan signal investitorima da država razmišlja napredno, održivo i dugoročno. Za razliku od tradicio-

“

Kad bi energiju trošili 20% učinkovitije došlo bi do porasta BDP-a od 3% koji više ne odlazi izvan granice, a takav porast danas, kada je BDP konstantno ispod nule, čini ogromnu razliku.

”

nalnog shvaćanja da će se razvoj dogoditi putem centralizirane energetske infrastrukture koju predvode velike korporacije poput nacionalnih elektroprivreda i naftnih industrija, iskustva iz zemalja u kojima je postignuta „zelena transformacija“ govore upravo suprotno - razvoj energetskog sektora događa se kroz razvoj manjih sustava koji donose diversifikaciju lokalnih energetskih izvora uz zadržavanje najmanjeg utjecaja na okoliš. Nosioci takvog razvoja su male i srednje tvrtke i građani koji se mogu puno brže snaći i inteligentnije investirati.

Hrvatska je suočena s ozbiljnim izazovima. Nastavak ekonomske krize i usporevanje predviđenog ekonomskog rasta, visok broj ne-

zaposlenih, posebno mladih, velika ovisnost o uvozu energenata, sve veći zahtjevi na okoliš i nastanak istih modela razvoja koji su doveli do krize.

Rješavanje ovih izazova moguće je jedino ukoliko se djeluje istodobno na više razina. Holističkim pristupom jednim potezom rješava se više problema na više razina. Zato se zalažemo za 100% obnovljivu energiju, ne možemo si dopustiti da posebno rješavamo pitanje ekonomije, posebno pitanje zapošljavanje, posebno pitanje uvoza-izvoza, posebno pitanje energetske sigurnosti... Čini se nemoguće? Dalmacija već danas u kišnoj godini proizvodi 100% svoje električne energije iz obnovljivih izvora.

Europskoj uniji treba pametno gospodarenje, a ne zbrinjavanje otpada

Gospodarstvo Europske unije možemo ojačati održivim upravljanjem resursima umjesto da se fokusiramo samo na zbrinjavanje otpada, tvrdi Davor Škrlec.

Ukoliko želimo promijeniti način razmišljanja građana i promijeniti našu ekonomiju stvaranjem novih održivih modela poslovanja, zbrinjavanje otpada trebalo bi zamijeniti njegovim pametnim gospodarenjem. Nažalost, u manje razvijenim državama članicama EU-a, otpad je namijenjen za odlagališta, unatoč tome što sadržava sirove materijale i akumuliranu energiju. Ako smo uistinu predani održivom načinu života, krajnje je vrijeme da linearnu ekonomiju ostavimo iza sebe te započnemo tranziciju prema cirkularnoj ekonomiji.

Eko-dizajn ne bi trebao biti ograničen na uzak spektar proizvodnje i potrošnje energije za život. On bi se trebao razviti u pametan dizajn da bi bilo moguće obavljati sitne preinake uz minimalnu potrošnju energije i ponovnu upotrebu proizvoda na jednostavniji i energetski učinkovitiji način, što u konačnici dovodi do smanjenja potrošnje energije u procesu recikliranja.

Prva faza reciklaže i odabira otpada nema alternativu. Kvaliteta sakupljenog i svrstanog otpada inače nije problem u primarnom procesu odabira, s obzirom na to da izravno utječe na ciljeve postavljene za recikliranje određenih materijala. Pobornici modela cirkularne ekonomije smatraju kako kvaliteta sirovih materijala proizašlih iz recikliranog otpada mora biti jednaka kvaliteti sirovih materijala koji su inače korišteni u procesu proizvodnje. Ova razina pro-

Ako smo uistinu predani održivom načinu života, krajnje je vrijeme da linearnu ekonomiju ostavimo iza sebe te započnemo tranziciju prema cirkularnoj ekonomiji.

pisana je kao industrijski standard u vidu kvalitete i sigurnosti proizvoda. Takozvani "4R" koncept (repair, reuse, refurbish, recycle) koji se odnosi na koncept reduiranja, ponovnog upotrebljavanja, recikliranja i popravljavanja proizvoda, jest srž cirkularne ekonomije. Drugim riječima, faza recikliranja je odgođena na što dulje vrijeme kako bi se prethodno iscrpile sve druge mogućnosti proizvoda.

Eko-inovacije i eko-dizajn tiču se velikog broja različitih sektora. Ambalaža ne služi samo osnovnoj svrsi zaštite proizvoda, već i za privlačenje potrošača ističući se izgledom među konkurentima. No, sama ambalaža proizvoda vrlo je kratkog vijeka i najčešće postaje otpad koji se treba reciklirati. Nažalost, statistike pokazuju kako veliki postotak takvih ambalaža nije recikliran. Umjesto toga, završava kao komunalni otpad koji se dalje spaljuje ili baca na odlagališta otpada. Trebamo nove tehnologije, rješenja i inovacije kako bi ambalaža doprinijela na neki način svakodnevnom životu građana, odnosno kako bi se povećala zastupljenost reciklaže u društvu te, što je najvažnije, reducirao ukupan trošak energije.

Industrija treba podržati predložak proširene odgovornosti potrošača. To će potrošačima omogućiti potpunu kontrolu troškova biranja materijala u daljnjoj proizvodnji te na taj način srezati troškove bez rezanja poslova. Na troškove potrošnje materijala otpada gotovo 60 posto sveukupne potrošnje proizvodnje, dok radna mjesta predstavljaju samo 20 posto troškova. Održivo upravljanje resursima pomaže stvaranju novih radnih mjesta i povećanju stope zaposlenosti u lokalnim zajednicama pa samim time i pridonosi stabilizaciji europske ekonomije. To bi također omogućilo Europskoj uniji implementiranje cirkularne ekonomije, odnosno obvezivanje na pametno gospodarenje otpadom.

Biodizel kao visokokvalitetno gorivo za hrvatsko i europsko tržište

Predstavnici finske kompanije Neste Oil predstavili su rad rafinerije i inovativne procese obrade i proizvodnje visokokvalitetnog biodizela nove generacije.

Kao izvijestitelj u sjeni za paket cirkularne ekonomije dobio sam priliku posjetiti najveću i najmoderniju rafineriju u proizvodnji naprednog biodizela NExBTL-a u Europi. Suradnici iz mog briselskog ureda proveli su dan u stručnoj posjeti jedne od četiri takve rafinerije u svijetu. Kroz radni posjet predstavnici finske kompanije Neste Oil predstavili su rad rafinerije i inovativne procese obrade i proizvodnje visokokvalitetnog bio dizela nove generacije. NExBTL bio dizel proizvodi se u potpunosti iz obnovljivih sirovina.

Trenutno najveći izazov predstavlja pribavljanje sirovina za proizvodnju. Resursi su prisutni svuda oko nas, kao i infrastruktura. Riječ je o resursima koje je moguće kvalitetno iskoristiti, dok inzistiranjem na spalionicama štetnima za okoliš znači neiskorištavanje njihovog potencijala. U Hrvatskoj je potrebno dodatno razviti: efikasniji sustav prikupljanja životinjskog otpada kao i poljoprivrednog; i prenamijeniti dio postojećih rafinerija za proizvodnju biodizela. Izgradnja nove rafinerije predstavlja investiciju od 670 mi-

lijuna eura, međutim iskustva iz gospodarstva pokazuju mogućnost prenamjene postojećih rafinerija koje čine već 50% investicije. Upravo je to moguće rješenje za nastavak rada naših rafinerija koje bi s takvom tehnologijom mogle proizvoditi visokokvalitetno gorivo za lokalno i europsko tržište.

Rafinerija Neste Oil-a u Rotterdamu na površini od samo 25 hektara godišnje proizvede jednu milijardu litara bio dizela kojeg plasira na europskom i sjevernoameričkom tržištu. Uspjeh i naprednost njihovog bio dizela ne proizlazi samo iz korištenja i prenamjene otpada već i u smanjenim emisijama, tj. minimalnim emisijama CO₂. Pokazuje se kako bio dizel nastao iz životinjskog otpada ima 90% manju emisiju CO₂ u usporedbi s ostalim gorivima. Uspješnost svojeg izuma dokazali su testiranjem na 300 gradskih autobusa javnog prijevoza u Helsinkiju kao i u zračnom prometu na Lufthansinim avionima pokazavši znatno naprednije rezultate od fosilnog goriva. NExBTL popularan je kao dodatak standardnim mješavinama goriva, ali je još us-

pješniji kada se koristi u sto postotnom omjeru. Ne možemo zanemariti niti utjecaj na zdravlje. Gotovo 30% manje emisije aromatskih ugljikovodika za koje se pretpostavlja da su odgovorni za poremećaj hiperaktivnosti i deficita pažnje kod djece te 24% manje emisije ugljikovog monoksida i smanjenje ostalih čestica ukazuju na održivi napredak unutar sektora biodizela.

Zanimljiv podatak je kako se isti može koristiti i za proizvodnju kozmetičkih preparata poput kreme i ekološke plastike. Neste Oil svoju snagu vidi u većinskom državnom vlasništvu (50,1%), tvrtka je koja još uvijek proizvodi u većem omjeru fosilna goriva, no odlučila je ulaganjem u istraživanje i razvoj stvoriti održivu budućnost proizvodnje bio goriva.

Ključno je da država prepozna svoje strateška poduzeća koja imaju potencijal biti nositelji razvoja i inovacije na nacionalnom, europskom i globalnom prostoru. Kroz takvo strateško planiranje moguće je pokrenuti i ostale sektore gospodarstva kao pratiocem uspješnog rasta.

Europska unija mora biti uporna po pitanju postavljanja etičkih standarda s Kinom

Europski odnosi s Kinom moraju uključivati rješavanje zagađenja okoliša i promicanje etičke proizvodnje, piše Davor Škrlec.

Ekonomske rast Kine nesumnjivo je bez presedana – sa stopom BDP-a od 7.7 čini drugu najveću ekonomsku svjetsku silu, odmah iza SAD-a. Međutim, ljudska prava i građanska demokracija nisu uživale jednak status rasta kao gospodarstvo, što uzrokuje znatne podjele unutar kineskog društva. Istovremeno, zagađenje okoliša i zdravstveni rizici stvaraju jednu eksplozivnu situaciju čiji se utjecaj odražava na ostatak svijeta. S 6.018 milijuna tona stakleničkih plinova ispuštenih godišnje, Kina zauzima mjesto najvećeg svjetskog zagađivača.

Kina je zabilježila rekordno visoku razinu zagađenja zraka, vode i tla koji dramatično utječu na živote kineskih građana. Ova "kineska zagađenja" nisu zadržana unutar državnih granica, nego se šire diljem svijeta ugrožujući živote milijardi drugih ljudi na svakom kutku planeta, budući da učinci kineskih intenzivno onečišćujućih industrijskih djelatnosti lako putuju kroz zrak i vodu. Štoviše, u većini slučajeva, veliki broj tvrtki smještenih u Kini su u europskom ili američkom vlasništvu.

Prema izvješću Reutersa iz prosinca prošle godine, gotovo 3,33 milijuna hektara poljoprivrednog kineskog zemljišta su previše zagađeni usjevi. Ipak, mnogi od poljoprivrednika svjesno ignoriraju situaciju, nastavljajući i dalje uzgajati svoje proizvode u jako zagađenom tlu. To pak znači da mnogi od proizvoda koji se uvoze iz Kine, kao što je npr. riža, predstavljaju zdravstveni rizik za naše građane i zahtijevaju našu hitnu pozornost. Svjedoci smo skandala s kontaminiranim kine-

skom mlijekom iz 2008. godine koji je uz mlijeko, uključivao dojenačku formulu, kao i druge prehrambene materijale i sadržaje s toksičnim aditivom melamina. Do studenog te godine, Kina je zabilježila 300 000 žrtava uključujući šestero dojenčadi smrtno stradale od bubrežnog kamena i drugih bubrežnih oštećenja te 54 000 hospitaliziranih. Kemijski dodatak je bio dodan mlijeku radi privida o većoj količini proteina.

S obzirom na vrlo razvijenu trgovinsku mrežu između Europske unije i Kine, trebamo uzeti u obzir da su mnoge od ovih "loše" proizvedenih serija također uključene i u dijetalne proizvode naših kupaca. Kineska korupcija ne dozvoljava uvođenje učinkovite kontrole i provedbenih mehanizama za zaštitu proizvodnih linija i garanciju kvalitete njihovih proizvoda. To samo po sebi predstavlja rizik za zdravlje i dobrobit kineskih i europskih građana, što su dokazala i dosadašnja iskustva.

Rukovodstvo Europske unije i nezine države članice ne samo da mo-

raju učiti iz ovakvih iskustava, već trebaju napraviti akcijski plan kojim će se odrediti formula etičke proizvodnje u Europi – a to je ona koja poštuje okoliš i promiče održivi razvoj. Trebamo poticati inovativnost i održivi rast u Europi. Trebamo se usredotočiti na mala i srednja poduzeća i stvoriti potrebne uvjete koji će im omogućiti napredak na održiv način. Naša najveća vrijednost su naši ljudi, zajedno sa svojom kreativnošću, svojim poslovno usmjerenim umovima i svojom težnjom prema visokim etičkim standardima proizvodnje.

Istodobno, Europa mora biti u stanju pregovarati s Kinom kako bi postavili jedinstvena pravila kojima se osigurava proizvodnja i sigurnost hrane za sve. Kina je unutar svjetskog političkog kruga definitivno snaga u porastu. Međutim, takva vlast dolazi s odgovornošću prema onima koji ovise o njoj. Živimo u globalnom gospodarstvu, što znači da se neman ili neuspjeh jednog naroda može porazno odraziti na druge.

(Izvor teksta: EU must push for ethical standards with China)

Pametna mobilnost za SMART gradove budućnosti

Vaš najnoviji automobil je autonomno vozilo koje zahvaljujući integriranom SMART sustavu može voziti bez vozača.

Na konferenciji "Pametna mobilnost SMART gradova" održanoj 18. studenog u Bruxellesu, predstavljene su prometne inovacije koje će nas primaknuti korak bliže SMART gradovima. Reformiranje prometnih sustava uskoro će postati realnost pomoću samoupravljujućih vozila koji se samostalno parkiraju bez prisutnosti vozača. To su tek neka od tehnoloških dostignuća od čega će korist imati svi građani, a o njima su govorili predstavnici iz Foruma za budućnost, Volvo auta, Parkopedije, CISCO-a i dr. Evolucija u prometu može obogatiti kvalitetu življenja grada s puno manje zastoja, bezuspješnog traganja za parkingom, onečišćenja i emisija stakleničkih plinova.

Možete li zamisliti da vrijeme provedeno u vožnji do posla koristite kako biste bezbrižno čitali knjigu ili skoncentrirano odgovarali na e-

mailove? Iako gotovo zvuči kao scenarij za SF film, upravo nas to očekuje u bliskoj budućnosti jer vaš najnoviji automobil je autonomno vozilo koje zahvaljujući integriranom SMART sustavu može voziti bez vozača. Korištenjem kamera, radara, apsorbirajući karte i snimke ceste, automobil postaje vaše oči i uši, a u procesu je i razvijanje komunikacijskog sustava koji će dodatno povećati sigurnost u prometu.

Car sharing učestala je praksa u mnogim europskim gradovima za one pojedince koji su ekološki osviješteni i žele uštedjeti. Švicarska je ovakav projekt pokrenula na nacionalnoj razini i polako započinje revoluciju jer voziti auto više ne znači nužno i imati auto, pa mnogi ljudi prodaju svoja vozila i odlučuju se za dijeljenje. Sadašnja električna vozila imaju veliku manu jer brzo troše bateriju, ali u tijeku je razvijanje sustava za wireless punjenje

pomoću internet tehnologije. Samim time, bežično punjenje vozila može se realizirati svaki put kada automobil stane pa se tako, primjerice, čekanje na semaforu može iskoristiti za punjenje baterija.

Za sve hrvatske gradove promet predstavlja posebno izazovno područje. Učinkovitije korištenje infrastrukture, veće pješačke zone u centru, implementacija naprednih tehnoloških rješenja te povećanje mobilnosti i sigurnosti transformirali bi živote naših građana da za manje novaca, a brže i sigurnije sudjeluju u prometu. Na konferenciji je završnu riječ imao je briselski ministar za mobilnost i javne radove Pascal Smet koji je naglasio kako je ipak velika uloga na građanima koji usvajanjem novih tehnologija, ali i zdravih navika poput bicikliranja i hodanja do posla ili korištenjem javnog prijevoza odlučuju koliko će brzo era inteligentne mobilnosti zaživjeti.

EU i Koreja ukinut će 98,7% carina na industrijske i poljoprivredne proizvode

Hrvatska je kao najnovija članica Europske unije u listopadu postala dio Sporazuma o slobodnoj trgovini između Europske unije i Republike Koreje.

Trgovinski sporazumi poput Sporazuma o slobodnoj trgovini između Europske unije i Kanade (Comprehensive Trade and Economic Agreement - CETA) ili onog s SAD-om (Transatlantic Trade and Investment Partnership - TTIP) česta su tema polemika zainteresirane javnosti i odgovornih institucija. I doista, proces pregovaranja nije u potpunosti transparentan i mnogo se toga događa iza zatvorenih vrata. U interesu je građana da se na vrijeme upoznaju što za njih zapravo znače i donose trgovinski sporazumi. Oni mogu uvelike utjecati na društveno-ekonomske aktivnosti pojedine države članice, a i na društvo u cjelini.

Sporazum o slobodnoj trgovini između Europske unije i Republike

Koreje (EU-Korea FTA) stupio je na snagu u srpnju 2011. godine i prvi je takav u novoj generaciji sporazuma o slobodnoj trgovini pokrenutim od strane Europske unije 2007. godine. Također, predstavlja prvi trgovinski sporazum potpisan s jednom azijskom državom ukidajući još više međusobnih trgovinskih prepreka. Sporazum ukida carine na industrijske i poljoprivredne proizvode progresivno korak po korak te je samo manji broj poljoprivrednih proizvoda ostao isključen. Isto tako, sporazumom se ukidaju i nezarinske prepreke u područjima zaštite intelektualnog vlasništva, usluga i investicija, tržišnog nadmetanja, javne nabave i transparentnosti u regulaciji održivog razvoja.

Europska unija i Republika Koreja važni su trgovinski partneri. Republika Koreja deseti je najveći trgovinski partner Europske unije, a Europska unija četvrta je izvozna destinacija Republike Koreje nakon Kine, Japana i SAD-a. Jedan od važnijih argumenata za stvaranje navedenog sporazuma je prosječni godišnji porast EU izvoza od 7% u periodu od 2007. do 2011. godine, a europske tvrtke najveći su investitori u Republici Koreji.

Europski poljoprivredni i prerađeni prehrambeni proizvodi imaju vrlo dobru reputaciju među korejskim potrošačima, što pokazuje i značajan porast izvoza u tom sektoru koji prosječno iznosi iznad 1 milijarde eura godišnje. Prije sporazuma samo 2% europskih poljopri-

vrednih proizvoda nije bilo opterećeno carinama. U Koreji su carine na uvoz poljoprivrednih proizvoda vrlo visoke, prosječno 35%, a smanjivat će se ovim dogovorom za oko 380 milijuna eura godišnje. Vezano uz izvoz poljoprivrednih proizvoda u Koreju, važno je da zadovoljavaju uvjete definirane Protokolom o pravilima podrijetla. Također, Sporazum sadrži niz općih obveza o tehničkim preprekama u trgovini, uključujući i suradnju na standardima i zakonskim pitanjima transparentnosti i označavanja proizvoda koji nadilaze obveze sadržane u Sporazumu Svjetske trgovinske organizacije (WTO) o tehničkim preprekama u trgovini. U pet godina od stupanja Sporazuma na snagu, EU i Koreja ukinut će 98,7% međusobnih carina na industrijske i poljoprivredne proizvode.

Protokol uz Sporazum o slobodnoj trgovini između Europske unije i Republike Koreje uzimajući u obzir pristupanje Hrvatske Europskoj uniji podržao sam kao zastupnik ORaH-a u Europskom parlamentu na plenarnoj sjednici u listopadu

kada se o njemu glasovalo. Smatrao sam kako će hrvatskim poduzetnicima ovaj Sporazum koristiti u smislu povećanja potencijala slobodne trgovine i boljem plasiranju proizvoda na tržište Republike Koreje. Budući da je ovim Sporazumom došlo do najveće liberalizacije u trgovini poljoprivrednih proizvoda, očekujem povećanje hrvatskog izvoza upravo u tom području. Također, u prilog idu i već postojeći europski programi za promociju poljoprivrednih proizvoda putem kojih hrvatski izvoznici mogu povećati vidljivost svojih proizvoda na trećim tržištima. Smatram kako bi bez stupanja na snagu ovog Sporazuma pozicija Europske unije, pa tako i Hrvatske, bila mnogo slabija jer je Koreja već zaključila ili pregovara slične sporazume s jakim poljoprivrednim izvoznicama kao što su Čile, SAD, Kanada, Australija i Novi Zeland. U tom smislu naša bi konkurentnost bila dovedena u pitanje.

Sporazum o slobodnoj trgovini s Korejom za koji se ustanovilo kako sadržava i dio kulturne suradnje

potpao je u nadležnost država članica i one su ga morale potvrditi u skladu s ustavnom praksom. Nažalost, zbog složenih pravila i procedura te činjenice da su pregovori tajni kako bi se zauzele bolje pregovaračke pozicije, tek se po završetku pregovora i predloženom dokumentu može odrediti njegov pravi sadržaj i način na koji postaje pravovaljan.

Zbog toga, Transatlantski trgovinski i investicijski sporazum (TTIP) oko kojega se još uvijek vode pregovori i već zaključen Sporazum o slobodnoj trgovini s Kanadom (CETA) vjerojatno će trebati tretirati kao *mixed-agreement* prije nego *EU-only* što u konačnici znači nužnost ratifikacije prema nacionalnim procedurama. Hrvatska će stoga imati priliku i u tom trenutku značajno utjecati na konačni ishod i prihvaćanje sporazuma jer da bi mogli stupiti na snagu prethodno moraju biti ratificirani u svim državama članicama.

(Tekst napisao: Davor Škrlec kao gost komentator za Poslovni dnevnik)

Kako se u Hrvatskoj (ne)gospodari šumama

Šume su jedno od glavnih prirodnih oružja u borbi s ugljičnim dioksidom (CO₂), najzastupljenijim stakleničkim plinom. Istodobno poboljšavaju kvalitetu zraka, štite od erozije tla, pružajući stanište razvijaju biološku raznolikost, a i reguliraju lokalnu klimu. Uz okolišne blagodati, ovaj vrijedan prirodni resurs akumulira ekonomski i socijalni kapital. Pored uobičajene percepcije o isključivo drvnj isplativosti, šume osiguravaju i širok raspon prehrambenih proizvoda o kojima se rijetko priča. Nedavno smo tako brali kestene, a nitko ne može osporiti važnost namirnica poput gljiva, ljekovitog bilja, šumskih i orašastih plodova te divljači. Industrijski važni pluto i smola također su vrijedne sirovine koje čine dodatnu vrijednost šume.

Razvoj šumarstva s ciljem poboljšanja kvalitete življenja

Prednosti pametnog gospodarenja šumama prepoznate su već u 17. stoljeću, a konkretni primjeri postoje i danas. Island je odlučio investirati u razvoj šumarstva s dugoročnim ciljem stvaranja industrije i otvaranja novih radnih mjesta. Za ovu europsku zemlju nikako se ne može reći da je bogata ovim resursom pa se i sami Islandčani šale na račun svojih nepostojećih šuma. U prošlosti je zemlja oskudijevala šumskim površinama jer su po doseljavanju u 9. stoljeću Vikinzi masovno eksploatirali šume, što je

rezultiralo smanjenjem vegetacije, plodnosti tla i potaknulo eroziju. No Islandčani su se odlučili prilagoditi klimatskim promjenama. Zbog porasta temperature ustanovili su da stabla rastu čak i do 50% brže te su krenuli s pošumljavanjem zadržavši si cilj da u narednih 40 godina 5% površine Islanda bude pošumljeno naspram trenutnih 1,5%. Vlada je pokrenula programe pošumljavanja gdje je samo prošle godine posađeno 3,2 milijuna stabala. Ako promatramo ukupan uspjeh, od 1990. godine do danas posađeno je 107 milijuna sadnica.

Karakteristika islandske šumarske

politike je sadnja uvezenih neinvazivnih vrsta drveća koje lokalno stanovništvo još naziva i egzotičnim. Razlog tome je što uvezene vrste poput ruskog ariša, smreke i jablana iz Aljaske rastu brže, čime postaju isplativije za drvenu industriju i sađene su upravo s tim ciljem. Zbog očuvanja specifičnosti eko sustava nastavlja se sadnja autohtonih vrsta poput breze koja raste znatno sporije. Građani su se svesrdno angažirali i učlanili u organizacije koje se bave zaštitom i očuvanjem šuma te ostalih površina. Pametnim upravljanjem i promoviranjem problematike vlast je uspjela aktivirati građansko djelo-

vanje odozdo gdje privatne osobe educiraju svoje sugrađane, a istodobno svojevrijedno vrše sadnju drveća.

Šume kao pokretač hrvatskog gospodarstva

Od ukupne kopnene površine Republike Hrvatske 42,4% obraslo je šumom, a od toga je čak 95% samoniklo i prirodno. Unatoč tome što se šumske površine u Europskoj uniji povećavaju, ponajprije zahvaljujući naporima pošumljavanja, Hrvatska ostaje posebna po visokom postotku prirodnih šuma što se odražava na izuzetnu kvalitetu sirovine. Takvo drvo iz prirodnih šuma ima bolju strukturu vlakana, za razliku od mnogih europskih, što se kasnije reflektira na kvalitetnu drvo-prerađu i prepoznatljivost na tržištu. Naše šume ubrajaju se u najrasprostranjenije i najzdravije šume u Europi s velikom bioraznolikošću u odnosu na veličinu teritorija. Njihovim pametnim gospodarenjem omogućit ćemo čišći zrak, ljepši krajolik, poboljšanu kvalitetu života, više radnih mjesta te zdraviji planet sebi, ali i budućim generacijama.

Kako mi u Hrvatskoj (ne)gospodarimo šumama

U Hrvatskoj je 78% šuma i šumskog zemljišta u državnom vlasništvu, što postavlja javno poduzeće Hrvatske šume na visoko odgovornu poziciju upravljanja većinskim dijelom šumskih površina. Dok u Europi prevladava privatno vlasništvo, potencijali koje hrvatsko gospodarstvo ima kroz zadržavanje šuma u funkciji javnog dobra ne realiziraju se zbog lošeg poslovanja krovne institucije. Za Hrvatske šume možemo reći da su izuzetno bogata institucija jer proizvode oko 5,5 milijuna m³ drvnih proizvoda godišnje, a 89% prihoda ostvaruje se prodajom drveta. Nažalost, mediji kontinuirano donose vijesti o skandalima, nezakonitoj sječi te neefikasnom poslovanju. Prevelik broj za-

poslenih, nepostojanje sveobuhvatne strategije, niska profitabilnost te u potpunosti nelogičan izvoz jeftinije neobrađene sirovine uz velike postotke uvoza finaliziranih drvnih prerađevina koje bi naši obrtnici i radnici mogli proizvoditi, govore nam kako Hrvatske šume ne djeluju u interesu građana. Nasuprot tome, kvalitetno gospodarenje šumama uključuje zaštitu naših autohtonih šuma, dok se istodobno potiče drvna industrija hibridima i brzorastućim vrstama drveća.

Inertnost i pomanjkanje vizije u gospodarenju šumama košta hrvatske građane novih radnih mjesta, konkurente industrije te bacanje novca u vjetar kojega ionako nemamo. Šume su u Europi prepoznate po iznimnoj sociokulturnoj važnosti kao pokretači ruralnog razvoja. Smatra se da je u Europskoj uniji 3 milijuna ljudi zaposleno u djelatnostima vezanima za šume, a područja poput Like, Banije i Gorskog kotara vape za osmišljavanjem konkretnih mjera koje će poticati poduzetničke projekte iz šumarsko-drvnog sektora. Nužno je posvetiti daleko veći značaj šumskom potencijalu koji je zapušten i zaboravljen, a posebnu perspektivu imaju privatne šume s ukupnim udjelom od 22%.

Problematika na europskoj razini

Nova strategija Europske unije za šume i sektor koji se temelji na šumama donesena je u rujnu 2013. godine. Kako je navedeno u strategiji, u proteklih 15 godina značajne političke i društvene promjene oblikovale su stajalište Unije prema šumama, a sve veća potražnja predstavlja i prijetnju ovom resursu. S obzirom na izuzetnu vrijednost, nije niti čudno da se sa šumama politizira pa postoji nedosljednost glede različitih međusektorskih politika prema šumama na nacionalnoj, ali i europskoj razini. Europska komisija navodi da se s

članicama EU-a raspravljalo o potrebi poboljšanja koordinacije i provedbe, ali još nije postignut potreban konsenzus koji bi išao dalje od dobrovoljnog pristupa. Europski parlament je u proceduri izrade vlastitog mišljenja (own initiative report) na ovu temu.

Perspektive za budući razvoj šumarstva

Po uzoru na Island možemo poticati drvenu industriju sadnjom hibridnih stabala. Nekolicina naših poduzetnika već se okrenula kineskoj paulovnij. Ovo brzorastuće drvo koje može podnijeti temperaturu do -25°C spremno je za sječu svakih osam godina i time pogodno za biomasu, drvenu industriju i građu. U Europskoj uniji, s Njemačkom na čelu, došlo je do eksplozije potražnje za kineskom paulovnijom. I dok u Hrvatskoj prvi nasadi tek čekaju svoju prvu sječu, u susjednoj Srbiji paulovnja se već izvozi u Mađarsku za izradu lijesova.

Ako šumom oskudan Island uspijeva prepoznati okolišni, socijalni i gospodarski potencijal šumarstva, zašto ne može i Hrvatska? Uz loš menadžment Hrvatskih šuma, dodatnu prepreku predstavlja i novi Zakon o šumama, usvojen 15. srpnja 2014. godine, koji ne služi svojoj primarnoj svrsi, odnosno, zaštitu dragocjenog prirodnog resursa.

ORaH je upozoravao javnost na nelogičnost zakona koji omogućuje olaku komercijalizaciju šumskih površina jer ih dodatno degradira. Ministar poljoprivrede sada može samovoljno te potpuno u skladu sa zakonom dati zeleno svjetlo izgradnji golf igrališta ili kampa, proglašavajući šumu od posebne namjene.

Obećavajuća grana šumarstva svodi se na klasičnu hrvatsku priču o neiskorištavanju bogatstva koje imamo jer se njegovim neadekvatnim gospodarenjem favoriziraju privatni investitori nauštrb javnog interesa.

Nerazvijeni i zastarjeli željeznički sustav odvaja nas od ostatka Europe

Eurostar je 14. studenog proslavio svoj 20. rođendan. Puno je razloga za slavlje s obzirom na to da se operativni profit Eurostara prošle godine povećao za dva milijuna funti u odnosu na prethodnu godinu. Po prvi put, vlakom je u jednoj godini putovalo više od 10 milijuna ljudi, a taj uspjeh upotpunjuje i činjenica kako u međugradskom te međunarodnom prometu između Engleske, Francuske, Belgije i Nizozemske, Eurostarovim vlakovima putuje više putnika nego svim drugim prijevoznim sredstvima zajedno.

© European Union 2011 PE-EP

Nastanak i razvoj Eurostara

U vrijeme kad je pokrenut projekt, Eurostar je bio u vlasništvu triju kompanija – SNCF (Nacionalna željeznička kompanija iz Francuske), SNCB (Nacionalna željeznička kompanije Belgije) i British Rail (Britanske željeznice). Nakon niza promjena koje su se dogodile, 2010. godine završena je i pravna transformacija pa je Eurostar International Ltd postao poduzeće u vlasništvu triju dioničara – SNCF s udjelom od 55%, LCR (London Continental Railway) s udjelom od 40% te SNCB s udjelom od 5%. Tijekom svog razvitka Eurostar je pokazivao konstantan rast i razvoj pa je tako kontinuirano povećavao brzinu svo-

jih vlakova, ali je istovremeno povećavao i brigu za okoliš radeći na smanjenju emisije ugljika u okoliš. Eurostarovi vlakovi imaju ugrađen sustav koji strojovođama omogućuje ekonomičan način vožnje. Uspostavljen je i bolji sustav kontrole rasvjete, grijanja i klimatizacije vagona kako bi se smanjila potrošnja električne energije. Eurostar surađuje s opskrbljivačima električne energije kako bi osigurao da vlakovi koriste električnu energiju proizvedenu iz obnovljivih izvora. Ulagalo se u infrastrukturu te nabavku novih vlakova, kao i u obnovu starih. Tako će, primjerice, sljedeće godine biti isporučeno deset novih Eurostarovih vlakova koji će, kako opisuju, biti elegantni i moderni. dok

će stariji vlakovi biti obnovljeni na način da budu što sličniji novima.

Tajna uspjeha

Putnici biraju Eurostarove vlakove zbog kvalitetne usluge koja podrazumijeva brzinu, točnost i profesionalnost. Stručnjaci za transport navode kako se ovaj uspjeh može pripisati konstantnom ulaganju koje ima za cilj poboljšanje usluge. Sve više ljudi koji putuju na relaciji London- Pariz, i obrnuto, koriste Eurostarove vlakove. Financije zasigurno predstavljaju jedan od ključnih faktora pri odabiru prijevoznog sredstva. Prosječna cijena avionske karte u jednom smjeru iz Londona za Pariz kreće se negdje

između 80 i 120 eura za ekonomsku klasu. Cijena vožnje vlakom u prosjeku se kreće između 70 i 100 eura u jednom smjeru. Stoga je potpuno razumljiva situacija u kojoj ljudi sve više koriste željeznički promet na ovoj relaciji. Također, prijevoz avionom zahtijeva puno više vremena s obzirom na to da u zračnoj luci treba biti minimalno sat vremena prije polijetanja. Vožnja vlakom manje je stresna za većinu populacije pa se može učiniti kao prikladniji način putovanja, a provedeno vrijeme u vlaku može se produktivnije iskoristiti.

Ustroj željezničkog sustava u Hrvatskoj

Stvaranjem jedinstvenog željezničkog područja Europske unije i liberalizacijom pristupa željezničkoj infrastrukturi u pojedinim državama došlo je do podjele sustava željeznice na infrastrukturu i prijevoznike. Tako je infrastruktura proglašena javnim dobrom, dok je brigu oko održavanja i razvitka željezničke infrastrukture preuzela država. Željeznički prijevoznici, kao samostalni gospodarstveni subjekti na tržištu željezničkih usluga, ravnopravno se nadmeću u pružanju željezničkih usluga te brinu o svom poslovanju i razvojnim planovima. U Hrvatskoj je koncesiju nad upravljanjem željezničkom infrastrukturom u određenom

vremenskom razdoblju dobilo poduzeće HŽ Infrastruktura. Prijevoznici koji su bili dio bivšeg željezničkog sustava HŽ-a izdvojili su se u posebna poduzeća 2007. godine i posluju kao samostalna poduzeća po tržišnim principima – HŽ Putnički prijevoz d.o.o. i HŽ Cargo d.o.o.. Svaka država članica Europske unije trebala je osnovati samostalno i nezavisno regulatorno tijelo kako bi se osiguralo pregledno i nepristrano obavljanje djelatnosti željezničkog prijevoza u svrhu otvorenog i nediskriminirajućeg ponašanja između upravitelja infrastrukture i prijevoznika. U Hrvatskoj je 2009. godine osnovana Agencija za regulaciju tržišta željezničkih usluga, koja je temeljem članka 17. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o elektroničkim komunikacijama prestala s radom 19. lipnja 2014. godine, a nadležnost je preuzela druga agencija – Hrvatska regulatorna agencija za mrežne djelatnosti (HAKOM).

Siva sadašnjost željezničkog prometa u Hrvatskoj

Željeznički transport u Hrvatskoj u potpunosti je zanemaren nakon 1992. godine, što dokazuje i činjenica kako su investiranja bila manja od amortizacije. Rezultati takvog stanja vidljivi su u činjenici da postoji zaostatak u remontu pruga od oko 1.000 km, što čini preko 1/3 cijele mreže

(ukupna mreža dugačka je 2.726 km). Stanje nije bolje ni kod prijevoznih sredstava koja imaju vrlo nepovoljnu starosnu strukturu (70% od raspoloživih 10.281 teretnih vagona, 56% od raspoloživih 578 putničkih i 77% od 540 vučnih vozila staro je preko 20 godina), što znači da je velika većina prijevoznih sredstava već amortizirana. Posljedice dugogodišnjeg izostanka investicija u željeznički transport vidljive su na više polja. Hrvatska mreža željeznica obuhvaća 2.604 kilometra te ima dobar omjer duljine pruga i stanovništva zemlje (1.556 osoba po kilometru), u čemu je Republika Hrvatska u rangu sa zemljama poput Švicarske te naprednija od, primjerice, Republike Češke ili Mađarske. Međutim, 90% željezničke mreže čine jednokolosječne pruge, a samo 36% je elektrificirano. Gotovo 55% mreže odnosi se na željezničke linije važne za međunarodni promet. Od ukupnih 2.604 km samo 5,4% postiže brzine između 141 i 160 km/h, 17% postiže maksimalnu brzinu iznad 100 km/h a 37,5% maksimalnu brzinu ispod 60 km/h. Uz problem udaljenosti između stajališta te zastarjelom prometnom kontrolom i signalizacijskim sustavima, niske brzine imaju izravan utjecaj na prometni kapacitet linija. Zbog spomenutih ograničenja brzine, na udaljenostima iznad 250 km željeznički sustav nije konkurentan u usporedbi s cestovnim sustavom.

Potrebna je elektrifikacija i modernizacija željezničke mreže

Kako bi se povećala konkurentnost ovog oblika prometa, zalažem se za gradnju novih i modernizaciju postojećih željezničkih pruga, kao i za elektrifikaciju željezničkih pruga, uz napomenu da bi sve međunarodno važne pruge trebale biti elektrificirane do 2025. godine. Elektrifikacija željezničkih pruga nužan je korak ka poboljšanju usluge željezničkog prijevoza jer predstavlja pomak naprijed prema europskim standardima. Gradnja novih pruga nameće se kao nužan potez, pogotovo kad se uzme u obzir podatak da hrvatske željeznice ne posjeduju niti jednu trasu koja bi službeno podržavala brzine veće od 200km/h, što se često smatra granicom željeznice velike brzine. U sklopu Europske željezničke politike nastoji se standardizirati željeznička mreža i svi prateći uređaji i vozila. Kako bismo postali što konkurentniji u sektoru turizma, nužno je učiniti poteze već danas, a to znači što skoriju elektrifikaciju i modernizaciju postojećih željezničkih pruga te izgradnju novih i brzih pruga koje će povezati Zagreb s Pulom, Rijekom, Zadrom, Splitom i Dubrovnikom. Pri tome, važno je naglasiti kako putovanje od Zagreba prema drugim regionalnim središtima u Hrvatskoj ne smije trajati dulje od tri sata. Spomenimo još kako u Hrvatskoj ne postoji mogućnost kupovine željezničkih karata putem interneta što je potpuno nezamislivo u informatičkom dobu u kojemu živimo. Ovaj podatak dovoljno govori o tome koliko je potrebno ulagati u željeznički promet kako bi postao konkurentan način prijevoza. Nerazvijeni i zastarjeli željeznički sustav odvaja nas od ostatka Europe te sprječava veliki broj ljudi da posjete našu zemlju. Činjenica je da vlak postaje sve popularnije prijevozno sredstvo jer je kvalitetom i brzinom putovanja cjenovno konkurentniji drugim oblicima prijevoza. Hrvatska bi svakako trebala uzeti to u obzir i, što je prije moguće, napraviti nužne promjene.

Pokrenuta Jadransko – jonska strategija

Inauguralna konferencija Jadransko-jonske strategije održana je 18. studenog u Bruxellesu u organizaciji talijanskog predsjedanja Vijećem Europske unije u suradnji s Europskom komisijom, a zajedno sa Jadransko - jonskom inicijativom i regijom Marche. Među akterima uključenima u implementaciju strategije, konferenciji su prisustvovali europski povjerenici za okoliš, pomorstvo i ribarstvo te regionalni razvoj, kao i predstavnici nacionalnih interesa svih osam suradnica strategije.

Davor Škrlec

izvjestitelj u sjednici Zelenih/ESS-a za Jadransko-jonsku strategiju Europske unije

Europska povjerenica za regionalni razvoj, Corina Cretu, istaknula je bogatstvo prirodnih ljepota ove regije, što joj osigurava brojne pogodnosti. Ono što države Jadransko - jonske regije moraju napraviti jest nužno pronaći mehanizam putem kojeg će te prednosti generirati što veći ekonomski rast. S njom se slaže i Karmenu Vella, europski povjerenik za okoliš, pomorstvo i ribarstvo, koji prilikom za veći ekonomski rast regije vidi upravo u turizmu. Glavni razlog za to Vella vidi u mogućnosti velikog prihoda zarade i novih radnih mjesta u turističkom sektoru svih zemalja regije. U tom vidu, mogli bismo se zapitati - kakva slika očekuje Hrvatsku?

Hrvatska zajedno s Albanijom, u Vellinom prijedlogu turističkog fokusa zauzima neobično važno mjesto, prvenstveno s obzirom na ulogu koordiniranja četvrtim stupom - stupom održivog turizma. Cilj i dužnost Hrvatske, kao i Albanije, jest osvojiti utrku protiv udarnih svjetskih destinacija stvarajući konkurentnost jadransko-jonske regije na turističkom tržištu. U svrhu ostvarenja tog cilja potrebno je unaprijediti kvalitetu usluge čitave regije. Pri tom se ne misli samo na promociju i marke-

ting ili gostoljubivost, već i na infrastrukturnu udobnost, olakšanu prometnu povezivost čitave regije, ali i zdrav okoliš.

Plan održivog turizma nije moguć bez adekvatne brige za okoliš. Akcijski plan se odnosi i na cjelokupni životni ciklus onečišćenja mora, jer ono, ne samo da utječe na turizam, već i na ribe, ptice i biološku raznolikost općenito. Tome treba dodati također i problem upotrebe štetnih materijala, poput plastike, koji nisu bio razgrađivi te zbog toga narušavaju biološku raznolikost podmorja. Zbog toga treba iskoristiti razvoj novih tehnologija te ujediniti istraživanja i poslovanja kako bismo promislili o alternativnim ambalažama, smanjili upotrebu plastike i razvili nove ambalaže na biološkoj osnovi koje se brzo razgrađuju u morskom okolišu.

Ono što je posebno zanimljivo jest dvostruka uloga koju trebaju imati ribari i njihove brodice. S obzirom na njihov stalan boravak

na moru, ribari se trebaju osposobiti za skupljanje otpada i odbačene ribarske opreme. Europska unija financira već tri aktivnosti u Jadransko - jonskom moru u okviru projekta "Čuvari mora". Potrebno je osigurati prikladno zaprimanje otpada, njegovu opskrbu i obrađivanje na zemlji, što zahtijeva posebna istraživanja i ulaganja u lučka postrojenja.

Službeni početak strategije ujedno je početak zajedničke suradnje koja je prijeko potrebna u svim komponentama, kako zaštite okoliša, tako turizma i tehnologije koje su međusobno povezane. Povjerenica za regionalni razvoj Cretu smatra kako financiranje strategije za sada nije problem, no kako je potrebno razviti sustavni mehanizam koji će osigurati daljnji i bolji razvoj ove regije. Stoga sve zemlje regije trebaju zajedno sjesti za stol te istražiti opcije u svrhu što većeg profita za svaku od zemalja i stvaranja što bolje zajedničke regionalne ekonomije.

Naša kandidatkinja Martina Čuljak je Europljanka godine!

Europski parlament izabrao je ovogodišnje dobitnike nagrade "Europski građanin", a među njima je i jedina dobitnica iz Hrvatske Martina Čuljak koju je nominirao zastupnik ORaH-a Davor Škrlec.

Nagrada "Europski građanin" usmjerena je na promicanje zajedništvo, solidarnosti i jačanja europskog duha. Isključivo zastupnici Europskog parlamenta imaju pravo predložiti kandidate, pri čemu svaki od njih može predložiti samo jednog kandidata godišnje.

"Kao zastupnik u Europskom parlamentu nominirao sam Martinu za ovogodišnju nagradu 'Europski građanin' zbog njenog nesebičnog i hvalevrijednog projekta 'HelpBalkans' kojim pomaže u neposrednom prikupljanju donacija obiteljima stradalima u poplavama. Zapravo, postoji pet razloga zbog kojih sam odlučio nominirati njezin projekt, a to su humanost, neposrednost, inovativnost, transnacionalnost i svijest o klimatskim promjenama", rekao je Škrlec.

Martina Čuljak je nominaciju, a potom i nagradu zaslužila projektom 'HelpBalkans' koji objavljuje profile obitelji i individualnih osoba pogođenih poplavama na području Hrvatske, Bosne i Hercegovine i Srbije kako bi im pomogla ostvariti izravan kontakt s mogućim donatorima.

Projekt je nastao kao želja za 'personaliziranjem' prirodne katastrofe i pružanje mogućnosti onima koji žele pomoći da to napra-

ve na jedan osoban način, a u praksi funkcionira tako da potencijalni donator svoju ponudu šalje stradalnicima putem objavljenog profila. Oni potom primaju obavijest o želji za izravnom komunikacijom, koja se uspostavlja nakon što kontaktirana osoba ili obitelj daju svoj pristanak. 'HelpBalkans' je do sada omogućio značajne financijske i druge pomoći velikom broju pogođenih obitelji, a u nadolazećem razdoblju planiran je i daljnji rast opsega projekta.

Eko ambalaže značajno doprinose smanjenju otpada

Davor Škrlec sudjelovao je na javnoj raspravi u Strasbourgu **"Food waste prevention: what's packaging got to do with it?"** u organizaciji Instituta EurActiv uz podršku PlasticsEurope. Gorući problemi o kojima su sudionici raspravljali bili su uloga plastične ambalaže, postizanje balansa između prekomjernog i nedovoljnog proizvoda te usklađenost ciljeva povećanog recikliranja i smanjenog bacanja hrane. Bacanje hrane je problem globalne razine koji u javnosti nije dovoljno osviješten. U Europi se godi-

šnje baca 90 milijuna tona hrane. Zbog životnog stila i navika sve više hrane bacamo uzalud - čak 40% bačene hrane dolazi iz domaćinstava, od koje je više od polovice nepotrebno bačeno. Uloga plastične ambalaže svakako može pomoći pri smanjenju stvaranja otpada, slaže se Škrlec, ali nado daje kako moramo biti svjesni višestruko štetnog utjecaj plastike na okoliš.

"Ono što se prethodnim generacijama činilo nemogućim, danas je

nažalost realnost. Zbog životnog stila i navika sve više hrane uzaludno bacamo. I dok plastične ambalaže mogu pomoći pri smanjenju otpada, nemojmo zaboraviti kako ipak u konačnici većina te plastike ostaje nereciklirana, predstavljajući time veliki izazov našem okolišu. Razvoj inovativne tehnologije i kreativan eko dizajn mogu značajno doprinijeti smanjenju otpada i njegovoj učinkovitoj upotrebi", dodaje Škrlec.

Transport je neophodan element trokuta kojeg još čine energija i klimatske promjene

Zastupnik ORaH-a Davor Škrlec ugoštio je početkom studenog predstavnike Ministarstva pomorstva, prometa i infrastrukture Republike Hrvatske u sklopu njihovog posjeta europskim institucijama u Bruxellesu.

Kao zamjenski član u Odboru za transport i turizam Europskog parlamenta, zastupnik Škrlec aktivno sudjeluje u oblikovanju europskih politika kao izvjestitelj u sjeni, a posebno je zainteresiran za usmjeravanje transportne politike ka održivom razvoju.

„Jačanje institucionalnog kapaciteta od iznimne je važnosti za hrvatske institucije. Državni službenici u ministarstvima glavna su spona između europskih i nacionalnih politika, stoga sam želio stvoriti platformu u Europskom parlamentu kako bi naši službenici iz Ministarstva pomorstva, prometa i veza osvarili pravu sliku o Europskom parlamentu te dobili točne i relevantne informacije“, kaže Škrlec.

U tom svjetlu, na sastanku je sudjelovao predsjednik Odbora za transport i turizam, Michael Cramer, inače kolega iz Kluba zastupnika Zelenih/ESS-a, koji je naglasio kako je transportna politika od iznimne važnosti za zaustavljanje klimatskih promjena, imajući na umu da je transport odgovoran za gotovo 25% CO2 emisija u Europi i stoga je neophodan element trokuta kojeg još čine energija i klimatske promjene. Na sastanku je zaključeno ka-

ko je predstojeća Jadransko – jonska strategija Europske unije od iznimne važnosti za Hrvatsku u svrhu razvoja prometne povezanosti kroz jadransko – jonski koridor cijele Europe, a sukladno tome i juga Hrvatske. Jednako tako, razvoj i usklađivanje željezničke politike na europskoj razini prepoznati su kao ključni čimbenici za jačanje razvoja i elektrifikacije hrvatske željezničke mreže.

Susret s japanskim veleposlanikom Keiji Ideom otvorio je niz tema od ključnog interesa za našu zemlju. Zastupnik Škrlec i veleposlanik razmijenili su mišljenja o mogućnostima japanskog ulaganja u hrvatsko gospodarstvo, kao i poticanju bolje znanstveno-istraživačke suradnje.

Škrlec je izrazio zabrinutost što Japan, suprotno uobičajenim praksama, u članicama EU-a i drugim državama svijeta promovira čiste tehnologije koje doprinose smanjenju emisija stakleničkih plinova, dok u Hrvatskoj daje podršku izgradnji termoelektrane na ugljen koja povećava te iste emisije. Na primjeru projekta izgradnje TE Plomin C objasnio je stavove ORaH-ove energetske politike, ali i stavove zastupnika grupacije Zelenih/ESS-a u Europskom parlamentu. Hrvatska još uvijek ima nedovoljno iskorištene potencijale obnovljivih izvora energije, a upravo taj sektor može pomoći smanjenju nezaposlenosti kroz realizaciju projekata

na razini lokalne zajednice, mišljenja je Škrlec. Tranzicija prema niskougljičnom gospodarstvu zahtijeva i dalje korištenje fosilnih goriva, stoga smatra kako je prirodni plin ekološki i ekonomski dugoročno najprihvatljivije rješenje. Zbog toga je zastupnik ORaH-a naglasio veleposlaniku Ideu da se njegova stranka

zalaže za izgradnju LNG terminala s visoko učinkovitom plinskom elektranom, koji je ujedno i projekt od zajedničkog interesa za EU. Istaknuo je i njihovu otvorenost za projekte elektromobiliteta, poput onog u Estoniji, kao i u području naprednih mreža (Smart Grid) i pametnih gradova (Smart cities).

Zaboravite osobne stvari, brinite se za javne

Latinski natpis koji stoji na ulazu Kneževog dvora u Dubrovniku najbolje opisuje bit političkog djelovanja. Prije više od 200 godina stari Dubrovčani spoznali su recept uspješnog vladanja te su pokušali spriječiti svaki pokušaj osobnog boljitka nauštrb javnog interesa. Ova poruka imala je za cilj podsjetiti dubrovačkog kneza kako nikad ne smije staviti svoje privatne interese ispred onih javnih. To je jedini način da se ostvari dobrobit najvećeg broja građana.

Zadnjih nekoliko godina svjedoci smo brojnih političkih skandala koji su potresli Hrvatsku i uništili vjeru u poštenje onih koji bi se trebali baviti općim dobrom. Javni interesi često su zanemarivani u korist onih privatnih pa tako imamo veliki broj političara koji su u zatvoru zbog korupcije zato što su dozvolili da ih pohlepa udalji od njihovog primarnog cilja – osiguranja dobrobiti za sve, a ne samo za sebe.

Bivši političari borave po zatvorima i pritvorima, što znači da su institucije pravne države napokon počele raditi svoj posao te kažnjavaju one koji su se okoristili svojom pozicijom. Međutim, to nije jedini problem s kojim se Hrvatska kao relativno mlada demokratska zemlja mora nositi. U trenutku kad smo pogođeni velikom ekonomskom krizom imamo političare koji su se vodili vlastitim interesima te tako unazadili razvoj Hrvatske. Zasižno je da je pozitivna stvar to što oni sad plaćaju danak zbog svoje pohlepe, ali ostaje jedan puno dugoročniji problem. Na koji način vratiti povjerenje građana u političare, kako uvjeriti javnost da je drugačiji obrazac ponašanja moguć te da zaista postoje ljudi koji će raditi u skladu s općim interesima? Perspektiva nije obećavajuća, s obzi-

rom na to da gotovo svakoga dana čujemo vijesti o novom uhićenju nekog visokog dužnosnika. Iz tog razloga ne možemo zamjeriti ljudima koji su u potpunosti izgubili vjeru da će netko zaista raditi za dobrobit svih nas.

Predsjednik Ivo Josipović unio je određene pozitivne promjene u hrvatsko pravosuđe tako što je na njegov prijedlog ustavnim promjenama onemogućeno zastarijevanje kaznenih djela počinjenih tijekom ratnog profiterstva i privatizacije. Osim toga, više nitko nije imun od kaznenog progona. Iako je sve navedeno za svaku pohvalu, još uvijek ima prostora za unapređenje pravde. Naime, postoji jedna manjkavost u pravnom sustavu, a to je da svima koji su pravomoćno osuđeni te izdržavaju sudsku kaznu i dalje nije oduzeta nepravedno stečena imovina. Smatram kako trebamo djelovati upravo u tom smjeru da se pravda u potpunosti zadovolji.

Ne začuđuje podatak o sve manjoj političkoj participaciji građana koji su izgubili interes za političko djelovanje što u konačnici dovodi i do povećanog broja neaktivnih birača koji „bojkotiraju“ izbore i na taj se način ne opredjeljuju za niti jednu

političku opciju. Ako uzmemo u obzir stanje na hrvatskoj političkoj sceni, gotovo da i ne možemo zamjeriti građanima. Oni koji su bili na vlasti obećavali su puno toga, a na kraju se vodili privatnim interesima.

Američki predsjednik Abraham Lincoln definirao je demokraciju kao „vladavinu naroda, od naroda i za narod“. Briga o javnim interesima zadaća je svih nas koji djelujemo u javnoj sferi, stoga nije prihvatljivo dopustiti da se privatni interesi, samo zato što mogu lako zavarati, superiorno nametnu onima javnim. Isto tako, ne smijemo dopustiti da narod prihvati čestu doskočicu „on je krao, al’ je i nama dao“ jer građani i društvo zaslužuju samo potpunu pravednost. Krajnje je vrijeme da ponovno motiviramo građane na političku participaciju te im vratimo vjeru da zaista može biti drugačije. Rečenica ispisana na Kneževom dvoru, koja ujedno predstavlja i moj vlastiti moto, trebala bi nas sve trajno podsjećati zašto smo tu – zbog vas i za vas. Iako je postavljena prije više stotina godina, još uvijek jednako vrijedi kao podsjetnik da trebamo zaneemarivati privatno i baviti se općim interesima jer je to jedini ispravan način bavljenja politikom.

Aktivnosti s plenarne sjednice

KAMPANJA ZELENIH ACT OR GO!

Klub zastupnika Zelenih/ESS-a pokrenuo je peticiju pod nazivom **Act or Go** koju je također uputio i ministrima financija država članica EU-a, držeći ih odgovornima za poticanje borbe protiv utaje poreza. Peticija je javna te je kroz svojih 10 točaka kao prijedloga za izbjegavanje poreza upućena svim građanima Europske unije koji ih svojim potpisom žele podržati. Potaknuti LuxLeaks aferom koja u središte stavlja predsjednika Europske komisije, Jean-Claude Junckera te njegovu upitnu prošlost šefa vlade jednog od najvećih poreznih utočišta u Europi, Zeleni/ESS smatraju da je utaja poreza sve prisutniji dio ekonomske slike Europske unije. Agresivna porezna konkurencija među EU članicama omogućava multinacionalnim korporacijama izbjegavanje poreznih odgovornosti te na taj način onim najbogatijima otvara novi profit nauštrb većine EU građana i manjih poduzeća. Zbog toga Zeleni/ESS zahtijevaju od Europske unije i vlada članica djelovanje po pitanju ovog problema, prozivajući prvenstveno samog Junckera čija prošlost direktno ugrožava kredibilitet institucije Europske komisije.

SMANJENA KONZUMACIJA PLASTIČNIH VREĆICA

Europski parlament izglasao je novi dogovor s Vijećem o smanjenju upotrebe plastičnih vrećica. Nova pravila, koja je zagovarala danska zastupnica iz redova Zelenih Margrete Auken, obvezuju vlade država članica EU-a usvajanje mjera kojima će se drastično smanjiti jednokratna uporaba plastičnih vrećica kroz dvije varijante za koje se mogu odlučiti zemlje članice - putem njihova naplaćivanja ili smanjenjem ciljeva do 2025. Potonja podrazumijeva redukciju godišnje upotrebe plastičnih vrećica po osobi na 90 do 2019. godine, a do 2025. godine ta brojka bi se trebala smanjiti na 40.

INVESTICIJSKI PLAN ZA EUROPU

Predsjednik Europske komisije Jean-Claude Juncker predstavio je Europskom parlamentu novi plan ulaganja za Europu s investicijama od 315 milijardi eura. Zeleni su već dugo pozivali na kreiranje strateškog plana, a vjeruju da Europa može i bolje od Junckerovog plana kojeg smatraju nerealnim i bez jasnih ciljeva. Stoga su iznijeli prijedloge za aktiviranje mnogo ambicioznijeg plana s javnim fondovima, koji će biti realni za povlačenje 750 milijardi eura, s fokusom na održivo ulaganje i stvaranje radnih mjesta. Konkretno, ciljevi moraju stvoriti zajednicu zelene energije (temeljenu na energetskoj učinkovitosti i obnovljivim izvorima energije), presmjeriti gospodarstvo i potaknuti društvene i zelene inovacije. Plan bi trebao dovesti do povećanja kupovne moći građana i bolje održivosti javnih financija. Trebao bi rješavati probleme socijalne isključenosti i siromaštva te dati građanima dostojanstvenu ulogu u našem društvu.

SPORAZUM IZMEĐU EUROPSKE UNIJE I KANADE O PRIJENOSU PODATAKA IZ POPISA IMENA PUTNIKA ZRAČNIH PRIJEVOZNIKA

Zastupnici Europskog parlamenta su na plenarnoj sjednici u studenom na inicijativu Zelenih /ESS-a izglasali upućivanje nacrtu ugovora između EU-a i Kanade Europskom sudu (pravde) zbog sumnjivih zakonitosti u dijelu o zadržavanju putničkih podataka. Sakupljanje i pohranjivanje putničkih podataka bez ikakve sumnja narušava temeljna prava te bez dokaza pomaže u borbi protiv terorizma. Razmjena putničkih podataka može stvoriti možda lažan osjećaj sigurnosti, što nadalje nije potrebno borbi protiv terorizma. No, ono što je prijeko potrebno jest bolja suradnja među sigurnosnim službama.

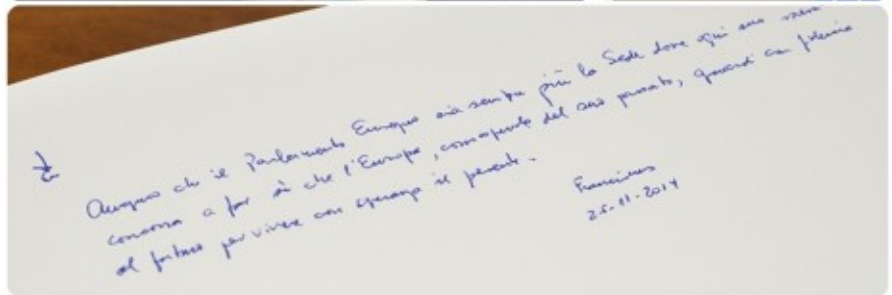
Zeleni predali otvoreno pismo papi Franji

Predsjednici kluba zastupnika Zelenih/ESS-a, Rebecca Harms i Philippe Lamberts, predali su otvoreno pismo papi Franji tijekom njegovog posjeta Europskom parlamentu u Strabourgu.

U ime svih zastupnika kluba Zelenih/ESS-a iznijeli su svoju zabrinutost za trenutnu situaciju u svijetu. Iako se zalažu za sekularizam u političkim pitanjima, klub zastupnika Zelenih/ESS-a u Europskom parlamentu, kojemu pripada i zastupnik ORaH-a Davor Škrlec, svjesni su utjecaja kojeg Crkva kao ugledna i pouzdana institucija može vršiti nad prioritarnim problemima porasta nejednakosti i siromaštva te klimatskim promjenama.

Klub zastupnika Zelenih/ESS-a u svom pismu papi Franji izražava svoje maksimalno poštovanje prema svim religijskim mišljenjima i stavovima koji brane vrijednosti mira, ljudskog dostojanstva, socijalne solidarnosti i individualne slobode. Iz tog razloga smatraju nužnim izraziti svoju zabrinutost oko pozicije koju zauzima Katolička Crkva po pitanju žena, pogotovo u smislu njihove osobne slobode i reproduktivnih prava. Također su se u tom smislu osvrnuli i na nastavak osuđivanja homoseksualnosti iako neke od osobnih Papinih tvrdnji po ovom osjetljivom pitanju smatraju veoma ohrabrujućim.

Klub zastupnika Zelenih/ESS-a ističu kako su bili iznimno iznenađeni nizom seksualnih nasilja počinjenih unutar redova Katoličke Crkve, no što je još alarmantnije – činjenicom kako viši hijerarhijski redovi Crkve, ako ne sakrivaju, onda pokrivaju te iste zločine. Jednaka zabrinutost predana je i usporenom postupku prijave tih zločina, što uvelike otežava i

usporava proces žrtvinog psihičkog oporavka. S obzirom na to da s Crkvom također dijele zabrinutost za nejednakosti i sudbine socijalno uskraćenih građana, Zeleni/ESS žele skrenuti Papinu pozornost na sve težu situaciju migranata i azilanata u većini europskih zemalja. Dokaz postojanja svih onih koji su napustili svoje domove te bili brutalno zlostavljani u novim sredinama sramotno je svjedočanstvo o rastu ljudske sebičnosti i cinizma te o udaljavanju nacionalnih vlada od europskih temeljnih i povijesnih načela ljudskih prava. Smatraju neprihvatljivim da se ekonomska kriza i sigurnosna zabrinutost koriste kao izgovori u svrhu opravdavanja organiziranog neznanja o nužnosti univerzalnosti ljudskih prava.

Na kraju, u svom pismu Zeleni/ESS osvrnuli su se na sve veći globalni porast vjerskog fanatizma te sličnim skupinama religijsko-

političkog određenja koji uzrokuju vjerske napetosti i nerijetko otvorene sukobe u Europi i izvan njenih granica.

U svom obraćanju zastupnicima Europskog parlamenta, papa Franjo istaknuo je važnost alternativnih izvora energije u zaštiti okoliša. Njegova poruka europskim građanima jest veće zalaganje za ekologiju uz poziv da čuvamo Zemlju koja je dana čovjeku. Trebamo biti svjesni, podsjeća Papa, da nismo gospodari, već samo čuvari naše planete. U hijerarhiji svjetskih problema siromaštvo je pri samom vrhu. Ne možemo dopustiti da se umire od gladi dok se hrana baca – svjetskoj poljoprivredi je potrebna reforma. Stavljajući u središte ljudsko dostojanstvo, radni uvjeti bi u svakom trenutku trebali omogućiti čovjeku ostvarivanje njegove osnovne potrebe zasnivanja i uzdržavanja obitelji.

Čestit Božić i sretnu Novu godinu

želi vam

*Ured zastupnika
u Europskom parlamentu
Davor Škrlec, MEP*

Škrlec

EUROPSKI PARLAMENT

Zeleni ESS
u Europskom parlamentu

